Serie I - No. 8 40 cent

Groote Godsdiensten

HET BUDDHISME IN JAPAN, door Dr.

- M. W. DE VISSER, Conservator aan -
's Rijks Ethnographisch Museum te Leiden.

BAARN - HOLLANDIA-DRUKKERIJ - 1911

„Groote Godsdiensten"

Met medewerking van: Dr. P. A. A. BOESER; HENRI BOREL; Prof. B. D. EERDMANS; Prof. A. W. NIEUWENHUIS; Prof. C. SNOUCK HURGRONJE; Prof. J. S. SPEYER; Dr. M. W. DE VISSER; Dr. J. VüRTHEIM, e. a.

Per nummer van 2 à 3 vel druks **f 0.40**; per serie van 10 nrs. (bij inteekening) **f 3.—**

Zooals onze uitgave „**KERK EN SECTE**" den ontwikkelden leek eenig inzicht bedoelt te geven in de leer, de inrichting, de eigenaardigheden en ceremoniën der onderscheidene Kerkgenootschappen en Secten — zoo is het de bedoeling der reeks „Groote Godsdiensten" om kennis te verspreiden omtrent de religieuse ideeën en begrippen der verschillende volkeren uit alle tijden.

Wij achten het daarbij, zoowel voor ons zelf als voor den lezerskring dien wij hopen te bereiken, een onschatbaar voorrecht, dat de eerste geleerden uit ons land dit ons plan niet alleen met sympathie hebben willen begroeten, maar ons ook wel ruimschoots hun zoo gewaardeerden steun hebben willen toezeggen, waardoor wij niet dan bij uitzondering tot vertalingen onze toevlucht zullen behoeven te nemen.

Moge één ruime inteekening bewijzen, dat ons beschaafd publiek er werkelijk prijs op stelt den gezichtskring te verbreeden, daartoe dankbaar gebruik makende van de hulpmiddelen door de mannen der wetenschap hem zoo belangeloos geboden.

HOLLANDIA-DRUKKERIJ TE BAARN

Reeds verscheen: No. 1. Shintô, de Godsdienst van Japan, door Dr. M. W. de Visser.

No. 2. De Godsdienst van het oude Egypte, door Dr. P. A. A. Boeser.

No. 3. Grieksche Religie, door Dr. J. Vürtheim.

No. 4. Animisme, Spiritisme en Feticisme onder de volken van den Ned.-Indischen Archipel, door Prof. A. W. Nieuwenhuis.

No. 5. De Godsdienst der Babyloniërs en Assyriërs, door Prof. B. D. Eerdmans.

No. 6. Het Buddhisme, door Prof. J. S. Speyer.

No. 7. Hindoeïsme, door Prof. J. S. Speyer.

In de eerstvolgende nrs. zullen o. m. worden behandeld:

De Islam, door Prof. Dr. C. Snouck Hurgronje.

De Religie van het oude China, door Henri Borel

De Religie van Oud-Israël, door Prof. Dr. J. J. P. Valeton

Het Christendom, door Prof. Dr. H. Bavinck.

HET BUDDHISME IN JAPAN

DOOR

DR. M. W. DE VISSER
Conservator aan 's Rijks Ethnographisch Museum te Leiden

HOOFDSTUK I

Geschiedenis van het Buddhisme in Japan [1]

§ 1. De komst uit Korea. Volgens de Nihongi (XIX, 33), een der beide oudste annalen van Japan, dateerend van 720, zond de koning van Kudara, een rijk in Korea, in den winter van 552 een Buddhabeeld van goud en koper, benevens eenige heilige teksten (Sûtra's) en cultusgereedschap aan KIMMEI TENNÔ, den Keizer van Japan, ten geschenke, waarbij hij in een schrijven Buddha's leer warm aanbeval. De Mikado was zeer verheugd, doch raadpleegde zijn ministers, wier meening over het al of niet aanneembare van dit geschenk zeer uiteenliep, waarop hij het beeld gaf aan één hunner, SOGA NO INAME, die zich als een warm voorstander der nieuwe leer had doen kennen. Deze kreeg de opdracht, het beeld bij wijze van proef te vereeren, waarop hij zijn huis tot een heiligdom ervoor inrichtte. Maar de conservatieve Shintôïsten wachtten slechts op een gelegenheid om aan den gehaten eeredienst een eind te maken, en deze deed zich spoedig voor. Een hevige pest brak uit, en terstond werd den Keizer beduid, dat de toorn der Shintô-goden over 't opnemen der nieuwe leer zich op deze wijze uitte. Hij sloeg er geloof aan en liet toe, dat men het beeld in een kanaal wierp en den tempel verbrandde. Maar ziet,

[1]) Hiervoor strekte mij het door Dr. H. HAAS gegeven overzicht, *Annalen des Japanischen Buddhismus* (Mitt. der Ges. f. Natur- und Völkerkunde Ostasiens, Vol. XI, deel 3, pp. 283—388) ten leiddraad.

uit een wolkeloozen hemel schoot een bliksem neer en deed de Groote Hal van het Paleis in vlammen opgaan. Dit maakte zulk een indruk op den Keizer, dat hij reeds in den zomer van 553 twee Buddhabeelden liet snijden uit een licht afstralenden balk van kamferhout, die aan kwam drijven aan 't strand van Kawachi. Nog was geen jaar verloopen, of twee Koreaansche Buddhistische priesters, door Kudara's koning gezonden, zetten voet aan wal. Hoewel deze blijkbaar aanvankelijk weinig vermochten uit te werken, werden toch in 577 zes door denzelfden vorst gezonden personen, drie priesters, een non, een vervaardiger van Buddhistische beelden en een tempelbouwer, door den Mikado goedgunstig opgenomen en in een inmiddels verrezen tempel geherbergd. Reeds in 't volgend jaar beval de Keizer, dat op de zes maandelijksche feestdagen der Buddhisten „levende wezens zouden worden losgelaten". Dit was de eerste *hôjô-e* of „Samenkomst tot het loslaten van levende wezens" in Japan, waarbij gevangen dieren in vrijheid werden gesteld als uiting van gehoorzaamheid aan Buddha's voorschrift tot het sparen van alle schepselen.

In 584 kreeg de minister SOGA NO UMAKO, SOGA NO INAME's zoon, twee beelden uit Kudara, één van Maitreya en één van Çâkyamuni, in de Japansch-Chineesche uitspraak *Miroku* en *Shaka* genaamd. Voor het eerste bouwde hij bij zijn woning een tempel, en liet door een gewezen Koreaanschen priester den dienst leiden. Tevens liet hij hem drie Japansche meisjes tot nonnen wijden en voorzag die volgens Buddhistisch voorschrift van voedsel en kleeding. Toen hij ter eere der nonnen een vastenfeest gaf, vond een harer in de vastenspijs een reliek (*shari*, d. i. *çarîra*), die niet door een hamer verbrijzeld kon worden en op 't water bleef drijven of zonk al naarmate men het wenschte. Dit bracht UMAKO er toe, nog een tempel te bouwen en een pagode op te richten voor de reliek.

§ 2. De strijd aan 't Hof. Weer brak er pest

uit, en weer wisten Buddha's vijanden den Keizer te bewegen, de verderfelijke leer uit te roeien. Pagode, tempels en Buddha-beeld werden verbrand, en de nonnen werden gevangen gezet. Maar de pest nam toe, en men begon zich heimelijk af te vragen, of het verbranden van het beeld niet de reden daarvan was. Daarop gaf de Keizer den zieken UMAKO, die alleen door de macht der *Triratna* (*Sambô*, de „Drie Kleinoodiën", Buddha, de Wet en de Priesterschap) meende beter te kunnen worden, verlof, alleen voor zichzelf de Buddhistische leer te beoefenen, en gaf hem de nonnen terug, die hij in een nieuwen tempel deed wonen. Twee jaar later, in 587, besloot de volgende Keizer, YÔMEI TENNÔ, die slechts één jaar regeerde, zich tot het Buddhisme te bekeeren, om evenals UMAKO daardoor genezing te vinden. Een hevige strijd ontbrandde aan 't Hof, daar de Shintôïsten den afstammeling der Zonnegodin niet van het geloof der vaderen wilden zien afvallen. Maar UMAKO dreef door, dat een Buddhistisch priester ten paleize werd ontboden om te bidden voor de genezing des Keizers, die echter eenige dagen later overleed. Terstond wilde de conservatieve partij een hun goedgezinden prins op den troon brengen, maar hunne troepen werden door UMAKO en de zijnen verslagen, dank zij geloften van tempelbouw aan de vier Dewa-koningen *(Shi-Tennô)*. MORIYA, de leider der rebellen, viel, zijn eigendom werd tempelgoed, en een groot aantal zijner slaven werd voor den tempeldienst bestemd. Deze overwinning fnuikte voor goed de macht der conservatieven aan 't Hof, en Buddha's leer dreef boven.

§ 3. Shôtoku Taishi. Een van UMAKO's veldheeren in den kamp tegen MORIYA was Prins UMAYADO, Keizer YÔMEI's tweede zoon, welbekend onder zijn posthumen titel van SHÔTOKU TAISHI, „Kroonprins Heilige Deugd". Aan hem vooral heeft het Buddhisme zijn snelle opkomst in Japan te danken. Nadat reeds

in 588 de drie nonnen naar Kudara gegaan waren, om daar de Winaya (*kai-ritsu*, „geboden en voorschriften") te bestudeeren, en na haar terugkeer in 590 drie andere voorname vrouwen non waren geworden, volgden verscheidene mannen haar voorbeeld en werden monnik, de eerste Japansche *bhikshu's (biku)*. In 592 besteeg Keizerin SUIKO den troon, waarop Prins UMAYADO in 593 benoemd werd tot troonopvolger en plaatsvervanger der Keizerin, m. a. w. tot Regent. Nu waren de goede dagen van 't Buddhisme aangebroken. Koreaansche priesters, uit Kudara en Koma, traden op als leermeesters, zoowel in de Buddhistische leer als in de sterrekunde, aardrijkskunde en magie. In 604 vaardigde de Kroonprins een edict uit van 17 artikelen, waarvan het tweede luidde: „Vereert ijverig de Drie Kleinoodiën", en het vijfde: „Laat af van begeerten en werpt weg uwe wenschen". In 606 werd voor de eerste maal het *Kwambutsu-e* of „Buddha-wasch-feest" gevierd, dat nog heden op den 8sten van de 4de maand plaats heeft ter herdenking van Çâkyamuni's geboorte, en waarbij zijn beeld gewasschen wordt met zoogenaamde *amacha* of „zoete thee". Tevens predikte de Kroonprins op verzoek der Keizerin over twee sûtra's, en schreef er de eerste Japansch-Buddhistische commentaren op. In 607 ging een afgezant naar China, om den Keizer aldaar om heilige Buddhistische geschriften te verzoeken. Hij verkreeg die en bekwam tevens verlof om eenige Japansche priesters, die met hem meegekomen waren, in China het Buddhisme te laten bestudeeren. In de volgende jaren zonden de Koreaansche vorsten als tribuut verscheidene priesters naar Japan, en o. a. ook een gouden Buddha-beeld, dat licht afstraalde en wonderen deed. In 621 trof Japan een zware slag door het sterven van den Kroonprins, en groote droefheid heerschte in den lande. Het Buddhisme had door zijn toedoen voor goed vasten voet gekregen, en breidde zich ook na zijn dood gestadig uit.

§ 4. De zes oude secten. In 623 stelde de Keizerin de rangen van *Sôjô* en *Sôzu* (Aartsbisschop en Bisschop) in, om de priesters en nonnen onder opzicht te stellen. Later werden beide weder in verschillende trappen verdeeld. Een priester uit Kudara werd *Sôjô*, een Japanner *Sôzu*, terwijl een andere Japanner als hoogste administratieve ambtenaar voor Buddhistische zaken werd aangesteld, en alles wat tempels, priesters en nonnen betrof nauwkeurig werd opgeteekend. Er bleken toen reeds 46 tempels *(tera)*, 816 priesters en 569 nonnen te zijn.

De eerste secte, die in Japan werd ingevoerd, was de *Sanron* („Drie Çâstras"), welker eerste Patriarch, de Koreaansche priester Ekwan, in 624 als tribuut gezonden werd door den Koning van Koma, en terstond door met gunstig gevolg bekroonde gebeden om *regen* (een belangrijk deel van de taak der priesters en een punt van gestadige rivaliteit tusschen Shintô en Buddhisme) de gunst der Keizerin in zoo hooge mate verwierf, dat zij ook hem tot *Sôjô* benoemde. Deze secte is, evenals de eveneens door Ekwan ingevoerde *Jôjitsu* („Volmaakte Waarheid") secte, nooit in Japan tot bloei gekomen, en beide zijn reeds lang verdwenen.

In 640 had voor 't eerst een groot Buddhistisch feest met verklaring van een sûtra door een priester ten Paleize plaats. Dat in 642 bij een groote droogte de Buddhistische priesters tevergeefs om regen baden, sûtra's lazen en de beelden versierden, scheen aan het geloof geen afbreuk te doen, want groote tempels werden gebouwd, en Keizer Kôtoku, die in 645 aan de regeering kwam, toonde zich een vurig vereerder van Buddha's leer. Onder zijn bestuur ging de opperpriester Dôshô naar China, om in 660 de *Hossô*-secte in te voeren. Deze secte geraakte, na een grooten bloei van vele eeuwen, voornamelijk te Nara, in de middeleeuwen in verval, doch bezit nu weer ongeveer 45 groote tempels, aan 't hoofd waarvan staan de be-

roemde *Kôfukuji* en *Hôryûji* te Nara, en *Yakushiji* in de provincie Shimotsuke. Wat de *Kusha*-secte betreft, op denzelfden tijd ingevoerd, deze bleef slechts een aanhangsel van de *Hossô*-leer en verkreeg geen afzonderlijke tempels. In 657 vierde men voor 't eerst het Doodenfeest, *Urabon-e* (op den 15en der 7de maand).

Onder Keizer TEMMU (673—686) deed het Buddhisme weer een groote schrede voorwaarts. Deze vorst liet niet alleen den geheelen canon bijeenbrengen en afschrijven, maar vaardigde tevens belangrijke edicten uit ten opzichte van tempels, monniken en nonnen, en gelastte alle prinsen en hoogwaardigheidsbekleeders, toe te staan dat een lid hunner familie geestelijke werd. Voorts liet hij voor 't eerst priesters en nonnen in 't Paleis *samâdhi* (abstracte overpeinzing) uitoefenen, en beval dat in geheel Japan in elk huis een Buddhistisch altaar (*butsudan*) zou worden opgericht, waarop een Buddha-beeld en een sûtra moesten worden geplaatst, te vereeren met spijsoffers en gebeden. Zijn opvolgster, Keizerin JITÔ (687—696), trad in zijn voetstappen, gebood uitgebreide prediking der leer en den aanleg van parken in alle provincies ter bescherming van dieren, waarin jacht en visscherij streng verboden waren. Onder keizer MOMMU (697—707) lezen we voor 't eerst van een anachoreet (*yamabushi*, d. i. „in de bergen liggende") die gedurende dertig jaar in een rotshol woonde en door strenge ascese wondermacht verkreeg. Eerst wegens het volk verleidende tooverij verbannen, werd hij later begenadigd. Veel later, in 't begin der 10de eeuw, werd de zoogenaamde *Shugendô* of „Weg der ascese", door den Shingon-priester SHÔBÔ (RIGEN DAISHI) gesticht. In 700 stierf DÔSHÔ (leerling van den beroemden Chineeschen pelgrim HÜEN TSANG) die niet alleen de *Hossô*-secte had ingevoerd, maar ook veel gedaan had voor de samensmelting van Shintô en Buddhisme, en door overal in 't rijk bruggen, kanalen etc. aan te leggen zich in hooge mate verdienstelijk

had gemaakt. Volgens zijn wensch werd zijn lijk verbrand; dit was het eerste geval van lijkverbranding in Japan.

Ten tijde van Keizer SHÔMU (724—748), wiens moeder persoonlijk medehielp bij den bouw van de pagode van den *Hossô*-tempel *Kôfukuji* (730), terwijl de Keizer zelf in 745 aarde aandroeg voor de oprichting van een reusachtig Buddha-beeld, eveneens te Nara, deed de *Kegon*-secte haar intrede, waarvoor de tempel *Tôdaiji* te Nara, gesticht door RYÔBEN in 728, als middelpunt werd aangewezen. Deze secte genoot gedurende ongeveer duizend jaar een groot aanzien, maar heeft thans niet meer dan een twintigtal tempels in haar bezit.

In 749 deed Keizer SHÔMU afstand van de regeering en trad, evenals zijn moeder en zijn gemalin, in den geestelijken stand: de eerste keizer die de tonsuur aannam. In hetzelfde jaar stierf de beroemde priester GYÔGI, bijgenaamd „*de Bodhisattwa*" *(Bosatsu)*, die evenals DÔSHÔ zeer veel bijbracht tot de samensmelting van Shintô en Buddhisme, door de Shintô-goden tot manifestaties van Buddha's te verklaren, en daarom als de stichter van het *Ryôbu-Shintô* wordt aangemerkt. De Shintô-goden werden door deze *hôben* (d. i. slimme bekeeringspraktijken) beoefenende priesters ook vaak tot beschermgoden van de op hunne bergen gebouwde Buddhistische kloosters verheven, om hen op die wijze aan 't Buddhisme dienstbaar te maken. Ook in 't bevorderen van verkeer en welvaart — een ander machtig middel om het volk voor zich te winnen — trad GYÔGI BOSATSU in DÔSHÔ's voetstappen.

Ten slotte werd in 754 de zesde der oude secten, de secte der *Ritsu* of *Kairitsu* („Geboden en voorschriften", de reeds in 588 door de Japansche nonnen in Kudara bestudeerde Winaya) gesticht en een gebodsaltaar (*Kaidan*) opgericht door KANSHIN, den eersten patriarch dezer leer. Later verrezen er nog twee andere

dergelijke altaren. Na KANSHIN's dood verflauwde de secte echter en na een tijd van meerder bloei in de 12e eeuw ging zij in de 13e geleidelijk te niet.

Onder Keizer JUNNIN (759—784) zien we reeds een priester streven naar den troon. De eerzuchtige DÔKYÔ wist de ex-keizerin KÔKEN zoozeer te beheerschen, dat zij den Keizer verbande en zelf den troon besteeg, nadat DÔKYÔ FUJIWARA NAKAMARO's troepen had verslagen. Niet tevreden met den titel *Hô-ô* („Keizer der Wet"), die alleen afgetreden en priester geworden Keizers toekwam, drong hij er bij de Keizerin op aan, dat zij zou aftreden en de regeering aan hem zou overgeven, doch zij waagde niet dit te doen zonder eerst het oordeel van den god *Hachiman* te vragen. WAKE KIYOMARO, de afgezant die, zonder zich aan DÔKYÔ's beloften en dreigementen te storen, het ontkennend antwoord van den god overbracht, boette zijn moed met verbanning, maar de Keizerin bleef op den troon. Datzelfde jaar stierf zij, waarop haar opvolger DÔKYÔ verbande, KIYOMARO terugriep en dezen tot minister verhief. In 782 kreeg de god *Hachiman*, de als oorlogsgod gedeïficeerde Keizer OJIN (201—312) den titel van *Daijizai-ô-Bosatsu* („Bodhisattwa Koning *Maheçwara*", een titel van Çiwa).

§ 5. De Heian-periode (794—1186). In 796 werd *Heian*, d. i. *Kyôtô*, de nieuwe residentie, in plaats van Nara het middelpunt van het Buddhisme, doordat in de buurt ervan de priester KÛKAI (KÔBÔ DAISHI) den tempel *Tôji* en KANTEI SHÔNIN het evenzeer beroemde klooster *Kurama-dera* oprichtten. Reeds in 788 had SAICHÔ (DENGYÔ DAISHI) op den *Hieizan*, den later zoo befaamden kloosterberg bij Kyôto, een tempel gewijd aan *Yakushi Nyorai*, den „Geneesheer Tathâgata". In 798 volgde de vestiging van een even vermaard heiligdom, *Kiyomizudera*, eveneens te Kyôto.

De *Tendai*-leer, genoemd naar het middelpunt harer

prediking in China, den berg *T'ien-t'ai* in *Cheh-kiang*, werd op bevel des Keizers sedert 805 door den uit China teruggekeerden DENGYÔ DAISHI in Japan verbreid. Deze secte heeft zich later in drie takken gesplitst: de *Sammon-*, *Jimon-* *en* *Shinzei-ha*, waarvan de eerste DENGYÔ DAISHI's eigen leer verkondigde, de tweede de geheime *Tendai*-leer, door CHISHÔ DAISHI in 858 voor 't eerst gepredikt, en de derde, die het aanroepen van *Amida Butsu* (Amitâbha Buddha), genaamd *nembutsu* (lett.: „denken aan Buddha"), leerde, door SHINJÔ eerst in 1486 werd gesticht. De *Tendai*-secte verheugt zich nog heden in een grooten bloei, en telt ongeveer 4600 tempels, 2800 hoofdpriesters en 917600 geloovigen; de drie takken hebben respectievelijk 3570 (hoofdheiligdom de *Enryakuyi* op den Hieizan), 653 en 412 tempels.

Toen Keizer KWAMMU, onder wiens regeering al deze belangrijke feiten hadden plaats gegrepen, in 805 zijn einde voelde naderen, liet hij door DENGYÔ DAISHI den door dezen ingevoerden Buddhistischen doop (*kwanchô*) aan zich voltrekken. De regeering van zijn opvolger kenmerkte zich door de invoering van de niet minder beroemde *Shingon*-secte (in 806) door den uit China teruggekeerden KÛKAI, den onder zijn posthumen naam KÔBÔ DAISHI welbekenden prediker der geheime leer van 't „Ware Woord" (*Shingon*). Hoewel deze zich later in twaalf partijen splitste, worden ten opzichte der leer twee takken, de oude en de nieuwe, onderscheiden. De oude heeft haar hoofdzetel op den *Kôya-san*, in 't klooster *Kongôbuji*, terwijl het middelpunt der nieuwe, in 1130 door KAKUHAN gevestigde leer, het *Dempô-in* in Musashi is. Thans staan alle tempels der secte (12900 in getale) onder den tempel *Tôji*, door KÔBÔ DAISHI vóór zijn vertrek naar China bij Kyôto gesticht; het getal der hoofdpriesters is 7000, en van de aanhangers ongeveer 3715000.

In de volgende jaren zien we de beide patriarchen,

Kûkai en Saichô, hunne tempels op *Kôya-san* en *Hieizan* vermeerderen en den invloed hunner leer uitbreiden, tot de laatste in 822 en de eerste in 835 stierf.

In de oude werken vinden we merkwaardige wonderverhalen aangaande Kûkai's macht om den regendraak van den vijver in 't Keizerlijk park *Shinsen-en* op te roepen en daardoor regen te verwekken, en zijn wedijver met Shibin, het hoofd van den tempel *Saiji*. Een jaar voor zijn dood wist hij den Keizer te bewegen, een *Shingon*-tempel in 't Paleïs te doen inrichten. Toch werd hem eerst in 921 door Keizer Daigo den posthumen eeretitel *Daishi* („Groote Meester") toegekend, waarmede Saichô en Ennin (Jikaku Daishi) reeds in 866 waren geëerd. Typeerend voor het toenemende aanzien der priesters was het feit, dat aan Bisschop Shinga, Kûkai's broeder, in 864 vergund werd, in een wagen naar 't Paleis te rijden, waarna het gewoonte werd dat hooggeplaatste priesters reden. In 899 werd de afgetreden Keizer Uda priester onder den titel *Hô-ô*, „Keizer der Wet", wat sedert dien zeer veel plaats had, doch waarbij de macht vaak in de handen van den afgetredene bleef. In de tiende eeuw werd de tempel van *Kwannon* (Awalokiteçwara) in Asakusa (Yedo) gebouwd (940), en bevrijdde (in 951) een groot beeld der „Kwannon met de elf gezichten", door de straten van Kyôto gereden, die stad van de pest. Jie Daishi, die in 985 stierf, bracht Hieizan tot grooten bloei.

De elfde en twaalfde eeuw waren getuigen van woeste tooneelen tusschen de monniken van *Hieizan* en *Miidera*, de beide groote *Tendai*-centra, waarvan het laatste in 858 door den priester Enchin (Chishô Daishi, stichter van de *Jimon-ha*, een tak der Tendai-secte) in de provincie Omi werd gesticht onder den naam van *Onjôji* of *Miidera*. De ijverzucht tusschen die beiden was zóó groot, dat de Hieizan-priesters zich niet ontzagen in 1039 het huis van den Kwampaku (Hofmaarschalk) Fujiwara no Yorimichi te bestormen, omdat

deze niet toegaf aan hun eisch om het nieuwbenoemde hoofd (*zasu*) van hun tempels en secte, een priester van *Miidera*, af te zetten. In 1041 kwam het tot een open breuk tusschen de twee partijen, en beide maakten zich ten kamp gereed. De monniken liepen gewapend rond en bouwden vestingen om zich te verschansen. In 1091 verbrandden die van Hieizan Miidera, wat zich herhaalde in 1121, 1135, 1137, 1163 en 1264. Vooral de Hieizan-monniken waren buitengewoon krijgslustig. Ook van de priesters van den Hôsso-tempel *Kôfukuji* te Nara lezen we herhaaldelijk dat ze andere tempels verbrandden, of in hun strijd met Hieizan de hoofdstad binnendrongen. In 1180 werd hun tempel tegelijk met *Tôdaiji*, het in 728 door RYÔBEN gestichte hoofdheiligdom van de Kegon-secte, en andere tempels te Nara door TAIRA SHIGEHIRA, KIYOMORI's zoon, vernield, omdat zij in den slag bij *Ujibashi* (1180) zijn tegenstander MINAMOTO YORIMASA hadden geholpen.

In 1099 werd de titel *Hô-shinnô* ingesteld („Keizerlijke Prins der Wet") ingesteld voor prinsen van den bloede die geestelijke werden. In 1124 verrees een nieuwe secte, de *Yûzû-nembutsu-shû* („Secte van het denken aan Buddha (d.i. hem aanroepen) met een klaar begrip"), door den Tendai-priester RYÔNIN gesticht, welke zich er op toelegde zooveel mogelijk de aanroeping van Amitâbha te herhalen; RYÔNIN zelf bracht het tot 60000 maal per dag. Tegenwoordig telt deze secte nog 350 tempels.

§ 6. De Kamakura-periode (1186—1333). Hoewel de invoering der *Jôdô*-secte in 1174, dus vóór het begin der heerschappij der Shôguns en Hôjô-Shikkens te Kamakura viel, behoort zij voor het Buddhisme als het ware tot één tijdperk met de stichting der *Zen-*, *Shin-*, *Nichiren-* en *Ji*-secten. De secte van *Jôdô* of het „Reine Land", d.i. het Westersch Paradijs, waar Amida troont, werd door HÔNEN SHÔNIN (ENKÔ DAISHI) gesticht, hoewel haar leer reeds in de zevende eeuw door

den priester ZENDÔ was verkondigd. In Japan splitste deze secte zich in vier takken, waarvan er heden nog twee bestaan; de eene is weer verdeeld in vier, de andere in zes partijen. *Chion-in*, in 1216 door HÔNEN SHÔNIN te KYÔTO gebouwd, *Zôjôji* in Tôkyô, en drie andere tempels zijn sedert 1884 de hoofdheiligdommen der geheele secte, die thans 7228 tempels telt.

In 1201 volgde de invoering der *Rinzai*-secte door EISAI (ook bekend wegens het importeeren der theecultuur uit China). Van de 5 zoogenaamde Huizen en 7 Scholen der *Zen* of Dhyânaleer kwamen uit China naar Japan de *Rinzai-*, *Sôdô-* en *Obaku*-secte, waarvan de tweede ongeveer 1230 door DÔGEN (SHÔYÔ DAISHI), de derde eerst in 1659 door INGEN ZENSHI werd gesticht. Samen vormen ze de Japansche *Zen*-secte. De eerste is tegenwoordig in tien partijen verdeeld en heeft 6223 tempels, de tweede heeft vijf vertakkingen en 13742 tempels, de derde telt 648 heiligdommen.

De derde groote secte dezer periode, de *Jôdô Shinshû*, de „Ware Secte van 't Reine Land", ook eenvoudig *Shinshû* genoemd, werd in 1224 door SHINRAN (KENSHIN DAISHI) gesticht. Zij beweert de ware leer van Amida te zijn; alleen door geloof in hem kunnen de menschen het Reine Land bereiken, niet door goede werken of gebeden. Huwen en vleesch eten is aan hare priesters veroorloofd. Zij heeft zich gesplitst in tien partijen, waarvan de voornaamste zijn de *Hongwanji-* en de *Otani*-tak. De laatste wordt gewoonlijk *Higashi-Hongwanji* genoemd, omdat haar hoofdtempel, die denzelfden naam draagt, in 1601 te Kyôto gebouwd werd Oostelijk (*Higashi*) van den ouden, in 1272 bij SHINRAN's graf opgerichten, doch later herhaaldelijk verplaatsten *Hongwanji* („Tempel van de Oorspronkelijke Gelofte"), die nu in tegenstelling met den anderen tempel *Nishi-* of Westelijke *Hongwanji* wordt genoemd. De oudste partij (*Nishi-Hongwanji*) heeft nu 10427 tempels, de andere 8854.

Sedert 1253 verbreidde de Hieizan-priester NICHIREN, die de leerstellingen van alle secten verwierp, zijn eigen *Hokke-* of „Lotus der Wet"-leer, die zich baseert op de *Myôhô-renge-kyô*, de „Secte van de Lotusbloem der Schoone Wet", d.i. de *Prajñâpâ ramitâsûtra*. Tegenwoordig is deze secte verdeeld in negen takken, die te samen ongeveer 5100 tempels bezitten, waarvan *Minobuzan Kuonji* in de provincie Kai de hoofdzetel is. NICHIREN werd wegens zijn heftige aanvallen op de andere secten in 1261 door den Shikken HÔJÔ TOKIYORI verbannen. Na drie jaren begenadigd, begon hij te Kamakura weer zóó fel te demonstreeren, dat HÔJÔ TOKIMUNE, TOKIYORI's opvolger, hem eindelijk ter dood veroordeelde. Volgens de legende werd hij door een wondermacht beschermd, die 't zwaard dat zijn hoofd van het lichaam moest scheiden in stukken deed springen. De waarheid is dat zijn vonnis werd veranderd in verbanning naar 't eiland Sado, vanwaar hij na twee jaar mocht terugkeeren (1273). Daarna bouwde hij *Kuonji* te *Minobu*, en *Sôchûji* te *Ikegami* bij Omori (niet ver van het tegenwoordig Tôkyô), waar hij in 1282 stierf. „*Namu Myôhô-renge-kyô*", „Hulde aan den sûtra van de Lotusbloem der Schoone Wet!", is de tallooze malen herhaalde gebedsformule zijner vele aanhangers, die voornamelijk tot de laagste klassen behooren.

Ten slotte stichtte IPPEN SHÔNIN (in 1886 met den posthumen titel ENSHÔ DAISHI vereerd) in 1276 de *Ji*-secte, die het *Nembutsu*, de aanroeping van Amida, als het beste en noodigste middel ter zalig wording beschouwt. Zij telt thans 12 takken, wier gezamenlijke hoofdtempel de *Seijôkôji* te Fujisawa (prov. Sagami) is, en wier leerstellingen niet noemenswaard van elkaar verschillen.

Het bannen van booze geesten was sinds lang de taak der Buddhistische priesters. In 1290 droeg de afgetreden Keizer Kameyama aan den priester EISON van Nara op, om de geestverschijningen in zijn villa te

Tatsuyama te doen ophouden, maar het mocht hem niet gelukken. De Zen-priester MUKWAN echter slaagde er terstond in, waarop de Keizer het huis tot een Rinzai-tempel maakte en MUKWAN aan 't hoofd ervan stelde. Vooral de *yamabushi*, de boven reeds vermelde „slapers in de bergen", rondtrekkende, in bergen en bosschen huizende asceten, beoefenaars der *shugendô*, werden als duivelbanners bij uitnemendheid beschouwd, doch kregen daardoor tevens den naam van toovenaars en getransformeerde woudduivels (*Tengu*) of andere demonen, die we in de oude legenden ontelbare malen in hunne gestalte zien optreden. Een andere soort van rondtrekkende priesters waren de *Komusô*, „Priester Komu's", zoo genoemd naar een van de navolgers van KAKUSHIN, den stichter der *Fuke-shû*, een tak van de *Nichiren*-secte. Na zijn terugkeer uit China, waarheen hij in 1248 gegaan was, trok deze fluitspelend en zijn leer verkondigend door het land, en zijn volgelingen deden hetzelfde. Dit bood in 't vervolg een goede gelegenheid aan vele samurai (leden der krijgerskaste), die zich om de een of andere reden wilden verbergen, om als *Komusô* verkleed, 't geheele hoofd door een grooten hoed van gevlochten stroo bedekt, fluitspelend en bedelend rond te trekken.

§ 7. De Muromachi-periode (1333—1600). Toen in 1333 de macht der HÔJÔ's te Kamakura ten einde was, en in 1336 de ASHIKAGA-Shôguns optraden, die tot 1573 de macht in handen hielden, brak er een tijd van grooten bloei aan voor de kunst, waarvan ook het Buddhisme zijn aandeel kreeg. Schoone tempels verrezen te Kyôto, waar de Ashikaga's resideerden in het kwartier Muromachi (vandaar de naam der periode), en prachtige Buddhistische schilderijen werden vervaardigd door beroemde priester-kunstenaars, als CHÔ DENSU (die o. a. in 1407 de intrede van Buddha in het Nirwâna schilderde voor den tempel Tôfukuji), SESSHÛ (1420—1506) en SHÛBUN (15e eeuw), allen

volgelingen der Chineesche school, in 1370 gesticht door JOSETSU, den beroemden priester van Sôkokuji te Kyôto. Ook aan de Buddhistische geschriften werd veel aandacht gewijd. In 1423 kwam o. a. uit Korea de zoogenaamde Koma-uitgave van den Mahâyâna-canon als geschenk naar Japan.

Doch ook veel noodlottige strijd is in deze periode te vermelden. De vijftiende eeuw zag de monniken van Hieizan weer in vollen krijg, ditmaal met *Hongwanji*. In 1465 bestormden zij dien tempel, en de opperpriester CHÛNAGON HÔSHI kon slechts met moeite met SHINRAN's beeld ontkomen. In 1532 had Hongwanji weer te lijden van de niet minder strijdlustige Nichiren-monniken onder ROKKAKU SADAYORI. Dat Hongwanji niettegenstaande dat alles zeer rijk was blijkt uit het feit, dat de enorme kosten der troonsbestijgingsceremonie tot tweemaal toe (1521 en 1536) door dezen tempel werden bestreden. Daarna brak er een booze tijd voor de priesters aan. De groote ODA NOBUNAGA (1534—1582), in 1570 overwinnaar der Asakura, Asai en Miyoshi, had met toorn de Hieizan-monniken aan de zijde zijner tegenstanders gezien. In 't volgend jaar rukte hij tegen hen op, bemeesterde hun gebied, verbrandde hun tempels en liet hen allen ombrengen. In 1573 zette hij YOSHIAKI, den laatsten Ashikaga-Shôgun, af. In 1576 trachtte hij te vergeefs het Hongwanji-klooster te Osaka in te nemen. In 1579 liet hij te *Azuchi* (prov. Omi), in zijn nieuw kasteel aan de oevers van 't meer Biwa, een onder den naam *Azuchi Ron*, „Dispuut van Azuchi", beroemd geworden dispuut voeren tusschen de priesters der Jôdô- en Nichiren-secten, waarbij de laatsten het onderspit dolven. Tot straf verbande NOBUNAGA de meesten hunner en legde de secte een ontzaggelijke boete op. Tot geluk der monniken werd hij reeds in 1582, toen hij op 't toppunt van zijn macht was, door zijn vazal AKECHI MITSUHIDE verraderlijk overvallen en vermoord.

Toen kwam TOYOTOMI HIDEYOSHI, NOBUNAGA's rechterhand, een der grootste figuren der Japansche geschiedenis. In 1584 versloegen zijn troepen de Shingon-monniken van den tempel te Negoro en doodden er 4000; in 't volgend jaar vernielde hij den tempel zelf. Ook tegen de Christenen, die sedert 1549 hun leer verbreid hadden, trad HIDEYOSHI op, en beval in 1587 de vreemde zendelingen binnen twintig dagen het land te verlaten. In 1597, een jaar vóór zijn dood, liet hij de 26 eerste Japansche Christelijke martelaren kruisigen.

§ 8. De Tokugawa-tijd (1600—1868). Met IEYASU kwam voor meer dan twee en een halve eeuw de TOKUGAWA-familie aan 't bewind, en rust en vrede daalden eindelijk op het moegestreden land neer. Ook met het onderlinge kampen der monniken was het voor goed gedaan. De machtige hand hield allen in bedwang, zeer ten voordeele van het Buddhisme zelf. De Shôguns waren trouwe aanhangers der leer. IEYASU had reeds in 1590 den tempel *Zôjôji* te Yedo tot zijn familie-heiligdom bestemd; nadat nu in 1603 het Shôgunaat gevestigd was, vergrootte hij dien tempel aanmerkelijk en richtte er een prachtige pagode bij op. In 1614 begon hij de vijanden van het Buddhisme, de Christenen, zeer streng te vervolgen, en de derde Shôgun, IEMITSU, bracht in 1639 alle aanhangers der vreemde leer met geweld tot het Buddhisme terug. De door brand vernielde tempels Kiyomizu-dera en Chizuin bouwde IEMITSU glansrijker dan ooit weer op. Wettelijke bepalingen regelden de zaken der secten, priesters en tempels. Voor den Chineeschen priester INGEN, die, in 1654 naar Japan gekomen, er de Obaku-secte stichtte, een tak der Zen-leer, die hierdoor weer opleefde en zich weder in de gunst der grooten, ook van den Keizer, verheugde, bouwde TOKUGAWA IETSUNA in 1655 een tempel te Uji (prov. Yamashiro).

Merkwaardig zijn naast deze feiten de anti-Buddhistische gevoelens van een lid der TOKUGAWA-familie,

Mitsukuni, Daimyô van Mito, Yorifusa's derden zoon (1628—1700), een groot kenner van Oud-Japan en een voorstander van het Shintôïsme en 't herstel der Keizerlijke macht. Deze liet in 1666 niet minder dan 997 nieuwe Buddhistische tempels in zijn gebied afbreken en in elk dorp in de plaats daarvan een Shintô-tempel bouwen; tevens verbood hij in 1668 opnieuw, Buddhistische heiligdommen op te richten. Doch de Shôguns gingen voort het Buddhisme te beschermen. In 1681 werd de laatste hand gelegd aan den druk van de *Daizôkyô*, den Mahâyâna-canon van de Ming-dynastie, bestaande uit 6771 deelen, door den Obaku-priester Dôkô op touw gezet. Om Buddha's leer zelfs onder de Aino's in Yezo te verbreiden, liet de Shôgun Ienari in 1804 aldaar drie tempels (van de Tendai-, Zen- en Jôdô-secte) oprichten. De eenige secte die het nu en dan ontgelden moest was die van *Nichiren*, waarvan in 1666 en 1691 twee takken van regeerings-wege werden verboden.

§ 9. De Meiji-aera (1868 tot heden). Toen kwam in 1868 de Restauratie. De in zijn volle macht herstelde Keizer gebood een volkomen splitsing van Shintô en Buddhisme. Alle Buddhistische priesters werden uit de Shintô-tempels verwijderd, Shintô werd Staatsgodsdienst, en het oude *Jingikwan* (het Shintô-bureau) werd weer ingesteld. Op 't eind van 't vorige jaar had de Keizer reeds bevolen, dat alle Keizerlijke priester-prinsen (*Hôshinnô*) uit den priesterstand zouden treden. In 1870 werden staat en cultus vereenigd, en een nieuwe godsdienst, de Daikyô, of „Groote Leer", ingesteld. Ook het jaar 1871 was voor de Buddhisten een waar rampjaar: al de tempelgoederen vervielen aan den Staat en de inkomsten werden den tempels ontnomen, hunne eeretitels afgeschaft. Het Buddha-beeld werd uit het Keizerlijk paleis verwijderd, en de Mikado nam niet langer een werkzaam aandeel aan Buddhistische feesten. Het volgend jaar zag nieuwe maatregelen: in plaats van 't Shintô-ministerie een algemeen Godsdienstdepar-

tement. Nonnenorden opgeheven, Buddhistische priestertitels en priesternamen afgeschaft, alle Buddhistische tempels zonder opperpriester gesloten, het alleen voor de priesters der *Shin*-secte niet geldige verbod om te trouwen en vleesch te eten te niet gedaan.

Doch in 1875 namen de zaken een keer. Op raad van den Nishi-Hongwanji-priester SHIMAJI, die drie jaar te voren met eenige andere priesters derzelfde secte naar Europa was gezonden om daar de kerkelijke toestanden te bestudeeren, veranderde de houding der regeering. De nieuwe leer, die eerbied voor de goden, vaderlandsliefde, goed begrip van wereldorde en humaniteit, gehoorzaamheid aan Keizer en wetten predikte bij monde van vereenigde Buddhistische en Shintô-priesters, werd weer afgeschaft, en met de vervanging van het *Kyôbu-shô* door het *Shaji-kyoku*, „Bureau voor Shintô- en Buddhistische tempels" (1877) braken er voor het Buddhisme weer betere dagen aan. In 1881 werd den priesters en nonnen weer veroorloofd te bedelen, in 1880 en 1882 werden weer posthume Daishititels verleend, en in 1884 kwamen de Buddhistische secten weer onder hun eigen bestuur. De kroon op het werk zette in 1889 de Constitutie, die *godsdienstvrijheid* verleende. *Nishi-* en vooral *Higashi-Hongwanji* traden in dezen tijd bijzonder op den voorgrond. Reeds zagen we in 1872 priesters der laatste secte ter onderzoek naar Europa gaan; in 1876 zond zij haar priester NANJÔ BUNYÛ naar Londen om bij MAX MÜLLER Sanskrit te leeren, waarna hij zijn uitstekenden catalogus van den Tripitaka-canon schreef. In hetzelfde jaar (1876) begon *Higashi-Hongwanji* haar buitenlandsche missie in Shanghai. In 1893 traden Japansch-Buddhistische priesters op bij het godsdienstcongres te Chicago, en in 1894 volgden zij in den Japansch-Chineeschen oorlog het leger in hunne functie van geestelijken. In 1907 had een congres der Japansche Buddhisten plaats in den Higashi-Hongwanji-tempel te Tôkyô onder

leiding der *Shin*-secte, waarbij besloten werd tot de oprichting van een universiteit, en van een klooster voor alle secten in Tôkyô, dat 't middelpunt moest vormen van alle gezamenlijke propaganda in binnen- en buitenland en ook zorg moest dragen voor de oprichting van weeshuizen, armhuizen etc. Tevens werd vastgesteld dat bij gelegenheid der wereldtentoonstelling in Japan (toen op 1912, nu op 1917 vastgesteld) te Tôkyô een internationaal Buddhistisch congres zou gehouden worden. Graaf OTANI, het hoofd der Higashi-Hongwanji, heeft in eigen persoon zoowel China als Engelsch-Indië bereisd, ten einde er propaganda te maken, en aan hem en NANJÔ is wel te danken de oprichting der Buddhistische Jetawana-school te *Nanking*, die zich ten doel stelt het Buddhisme in China tot nieuw leven op te wekken, en de leer in Voor-Indië en de geheele wereld te verbreiden [1]).

Zoo heeft Buddha's leer zich opgericht uit haar vernedering en gaat een nieuwe aera tegemoet. Tegenwoordig treedt zij met kracht op in haar strijd tegen den nieuwen, geduchten tegenstander: het Christendom, en wendt daartoe ook middelen aan, ontleend aan dien tegenstander zelf, nl. de oprichting van ziekenhuizen, weeshuizen, godsdienstige jongelings- en vrouwenvereenigingen etc., terwijl haar zendelingen in China een eindeloos veld ter bearbeiding vinden. In Japan moge Shintô de officieele godsdienst zijn, in de ziel van het volk, vooral van de lagere klassen, leeft het Buddhisme voort, als voorheen verbonden met het lager staande, minder machtige Shintô.

HOOFDSTUK II

De leerstellingen der secten

§ 1. Verdeeling. FUJISHIMA RYÔ-ON, een der

[1] Vgl. O. FRANKE, *Ein Buddhistischer Reformversuch in China*, *T'oung Pao*, Série II, Vol. X, no. 5 (Dec. 1909) pp. 567—602.

door *Hongwanji* ter studie naar Europa gezonden Japanners, verdeelt in zijn in 1889 verschenen werk over het Japansch Buddhisme [1]), waaraan het onderstaande in hoofdzaak is ontleend, de twaalf groote secten van Japan in twee hoofdgroepen. De eerste groep bestaat uit tien secten, die elk op hare wijze den „Heiligen Weg" aangeven, n.l. den Weg ter Volmaakte Kennis (*Bodhi*), terwijl de twee die de andere groep vormen, de *Jôdo* en de *Shin*-secte, de leer van het „Reine Land" (*Jôdo*), het Westersch Paradijs, verkondigen, bestemd voor de zwakken, voor wie alle eischen, door andere scholen aan hare belijders gesteld, te zwaar zijn, en die alleen door het geloof in *Amida Butsu* (Buddha Amitâbha) in Sukhâvatî, waar deze Dhyâni-Buddha troont, kunnen ingaan. Deze twee secten behooren, evenals de *Kegon*, *Tendai*, *Shingon*, *Zen* en *Nichiren*-secte tot het *Mahâyâna* of „Groote Voertuig". Van de overige vijf, die, zooals we in 't vorige hoofdstuk zagen, met de *Kegon*-secte de oudsten in Japan zijn, behooren er drie: de *Kusha*, *Jôjitsu* en *Ritsu*, tot het *Hînayâna* of „Kleine Voertuig", en twee, de *Hossô* en *Sanron*, tot het *Madhyamayâna* of „Midden-voertuig", een in 't Zuidelijk Buddhisme onbekende tusschengroep.

Van de drie Hînayâna-secten vertegenwoordigt de *Kusha* het materialisme, de *Jôjitsu* het nihilisme, de *Ritsu* de moraal. De beide secten van het „Midden-voertuig", *Hossô* en *Sanron*, worden door FUJISHIMA respectievelijk bestempeld als predikers van 't subjectieve idealisme en van 't absolute nihilisme, terwijl van de vijf Mahâyâna secten de *Kegon*, *Tendai* en *Nichiren* het pantheïstisch realisme, de *Shingon* het mysticisme en de *Zen* de contemplatie vertegenwoordigen.

§ 2. Kusha. Daar deze secte nooit een belangrijke

[1]) RYAUON FUJISHIMA (op Europeesche wijze is de familienaam FUJISHIMA achteraan gezet, terwijl voor RYÔ-ON de Fransche transcriptie is gebruikt), *Le Bouddhisme Japonais, Doctrines et histoire des douze grandes sectes bouddhiques du Japon*, Introduction p. XIII.

rol gespeeld heeft en slechts een aanhangsel der *Hossô*-secte bleef, kunnen we volstaan met een korte verklaring van haar naam en leer. *Kusha* (Chineesch: *Kü-shê*) is een Chineesche transcriptie van het Sanskriet woord *Koça*, „schat", te vinden in den titel van het hoofdboek dezer school, de *Abhidharmakoça çâstra* of „Verhandeling over den schat der Abhidharma", geschreven door WASUBANDHU. Van de achttien Hînayâna-scholen is het die der *Sarwâstiwâdins* wier werken er voornamelijk in behandeld worden, doch ook de inzichten der andere scholen worden erin vermeld. De *Kusha*-leer is die van het primitieve Buddhisme. Zij ontkent de realiteit van het *ik* (*âtman*), doch erkent die van de elementen waaruit het *ik* is samengesteld: stof en geest. Van de vijf *skandhas* (elementen van het *ik*) is alleen de vorm (*rûpa*) stof, de vier andere: gewaarwording (*wedanâ*), bewustzijn (*sanjñâ*), indrukken (*sanskârâ*) en inzicht (*wijñâna*) zijn geest [1]). Te samen vormen zij het *ik*, dat buiten hen niet bestaat. Deze leer werd in China meer bekend en verbreid, toen de beroemde pelgrim HÜEN TSANG in 654 een nieuwe vertaling van de bovengenoemde *çâstra* had gemaakt.

§ 3. Jôjitsu (Chineesch: *Ch'ing shih*). Deze naam, die „Volmaakte Waarheid" beduidt, een vertaling van *Satya-siddhi*, is ontleend aan het hoofdwerk der secte: de *Satya-siddhi-çâstra* (*Jôjitsu-ron*), een eclectische verhandeling van HARIWARMAN, die het beste uit al de verschillende Hînayâna-leerstellingen tracht te vereenigen. Deze leer ontkent zoowel de realiteit van het *ik* als die van de vijf *skandhas* of elementen van het *ik*; reëel zijn slechts de „Vier Waarheden" (*catur-satya* of *âryasatyâni*) n.l. 1e, ellende gaat noodwendig samen met bewust bestaan; 2e, bestaan is een gevolg van een vurig verlangen; 3e, uitdelging van dat verlangen neemt de oorzaak der gebondenheid aan 't leven weg;

---

[1]) Vgl. Prof. SPEYER's *Buddhisme*, *Groote Godsdiensten*, Serie I, no. 6, p. 18.

4e. er is een weg ter uitdelging van dat verlangen, n.l. de Achtvoudige weg [1]).

Deze secte bloeide in China onder de *Sui*-dynastie (589—618) en in 't begin der *T'ang*-dynastie (618—907), doch werd na HÜEN TSANG's terugkeer uit Indië (645) verdrongen door de *Kusha* en *Hossô* (*Fah siang*) scholen. In Japan ingevoerd tegelijk met de *Sanron*-leer, bleef zij een aanhangsel daarvan, zonder tempels.

§ 4. Ritsu (Chineesch: *lüh*), „Voorschriften", „Geboden", d.i. *Winaya* (lett. „Tucht"). Deze secte leert dat men een Buddha kan worden door de strikte inachtneming van de eerste der drie *çikshâs* (voorschriften), n.l. de *adhiçîla* of „Hoogere Moraliteit". De leer is gebaseerd op de „*Winaya* in vier afdeelingen" van de school der *Dharmaguptakas*, in 't begin der vijfde eeuw in 't Chineesch vertaald, welke de vier andere redacties der *Winaya* in China geheel overvleugelde. De *Prâtimoksha* of 250 geboden voor den *bhikshu* (monnik), erin vervat, zijn nog steeds van kracht in al de Chineesche kloosters. De zoogenaamde „School van de Winaya van den Zuidelijken Berg" (*Nan shan luh tsung*), genoemd naar haar hoofdklooster op den *Tsung nan shan* in *Shen-si*, ruimde met de zes andere belangrijke scholen in de zesde eeuw het veld voor de Dhyâna-school (in Japan de *Zen*-secte) [2]). Over de geschiedenis der *Ritsu*-secte in Japan vgl. Hoofdstuk I, § 4, p. 9 vgl.

§ 5. Hossô (Chineesch: *Fah siang*, d.i. *Dharmalakshana* of „Dharma-teekens") of *Yuishiki* (Chineesch: *Wéi shih*, „Eenige Kennis", d.i. *Widyâ-mâtra)*. Volgens deze secte bestaan de *Dharmas* (d.i. de vijf *skandhas*) en het *ik* slechts in de verbeelding; alleen de *gedachte* is reëel en de phenomena zijn slechts een uitvloeisel

---

[1]) Vgl. SPEYER. l.l. pag. 16 vgl.

[2]) Vgl. DE GROOT, *Le Code du Mahâyâna en Chine*, Introduction, p.p. 1 vlg. In tegenstelling met DE GROOT en FUJISHIMA zegt FRANKE (*T'oung pao*, Série II, Vol. X, no. 5, p. 593) dat de *Winaya* der *Sarwâstiwâdin* in China verreweg de overhand had en naar Japan werd overgebracht.

daarvan. In China heet deze secte *Ts'e-ngen* (Jap. *Ji-on*, „Erbarmen”) naar 't klooster van dien naam in *Ch'ang-an* (*Si ngan fu*), waar de vertaling der *Yui-shiki-ron* (*Widyâmâtra çastrâ*), een door HÜEN TSANG in de jaren 650 tot 669 vertaald werk van WASUBANDHU, door zijn leerlingen werd voleindigd. Die çâstra ligt ten grondslag aan de leer dezer Yoga-school, die door den grooten pelgrim (haar eersten patriarch) ten zeerste in China werd verbreid, en door verschillende Japansche priesters naar Japan werd overgebracht. Over hare geschiedenis aldaar vgl. Hoofdstuk I, § 4, p. 7 vlg.

§ 6. Sanron (Chineesch: *San lun*), d.i. Drie *Çâstras* (verhandelingen). Deze secte (de *Madhyamika*-school) leert dat de absolute waarheid noch het zijn noch het niet zijn is, en dat zij ongrijpbaar is. De drie *çâstras*, waarop deze leer is gebaseerd, bevatten wat Buddha leerde gedurende zijn geheele leven, zoodat de secte niet zooals de lateren een bepaalde sûtra, als de voornaamste van alle, ten grondslag heeft. Door den Indischen prins SÛRYASOMA in China gesticht, werd deze secte in 624 door E-KWAN uit Korea naar Japan overgebracht, doch kwam er nimmer tot bloei. Vgl. Hoofdstuk I, § 4, p. 7.

§ 7. Kegon (Chineesch: *Hwa yen*, „bloemen-glorie”, d.i. *Avatamsaka* (lett. krans, kroon). Deze secte dankt haar naam aan het feit, dat zij de *Avatamsaka*-sûtra, Buddha's eerste predikatie, in acht bijeenkomsten gehouden, die de absolute waarheid bevat, als den stam beschouwt waarvan al de andere sûtras vertakkingen zijn. Volgens haar zijn vorm en gedachte identisch, beide voortspruitend uit de *Bhûtatathâtâ* of Absolute natuur. Haar derde en volgende patriarchen waren Chineezen, van wie de vijfde patriarch door een Keizerin (684—705, T'ang dynastie) met den posthumen titel van *P'u sah* (Bodhisattwa) begiftigd werd. In China heette de secte naar den bijnaam van haren patriarch *Fa Tsang*, n.l. *Hien Sheu*. In 736 werden de *Kegon*-geschriften voor

het eerst in Japan ingevoerd, en in 740 op bevel van Keizer SHÔMU in *Tôdaiji* door den Koreaanschen priester SHINSHÔ verklaard. Vgl. Hoofdstuk I § 4, p. 9.

§ 8. Tendai (Chineesch: *T'ien t'ai*). Deze secte heet naar het klooster op den berg *T'ien t'ai* in de Chineesche provincie *Cheh-kiang*, in 't laatst der zesde eeuw gesticht door den eersten patriarch der secte, den Chinees CHI-CHÉ TA-SHI (CHISHA DAISHI). Haar leer is gebaseerd op drie heilige boeken: de *Saddharma-pundarîka-sûtra* (*Hokkekyô*), de *Nirwâna-sûtra* (*Nehan-gyô*), en de *Mahâprajna-pâramitâ-çâstra* (*Daichido-ron*). Ook voor haar is de *Bhûtatathâtâ* de bron van materie en gedachte beide, en zijn het absolute en het relatieve tegelijkertijd één en verschillend. Volgens de *Hokkekyô* is *Shaka* („Çâkyamuni) niemand anders dan *Tahô* („Veel schatten", *Prabhûtaratna*), de gepersonifieerde wijsheid, een van de *Sapta Tathâgata* of Zeven hoogste Buddhas. Erkenning van dezen *Tathâgata* leidt tot Buddhaschap en Nirwâna. *Dainichi Nyorai* (de Dhyâni-Buddha *Wairocana*) vormt den midden-schakel tusschen *Tahô* en *Shaka*, den mystieken en aardschen Buddha.

In 805 werd deze leer door SAICHÔ (DENGYÔ DAISHI) in 't klooster *Enryakuji* op *Hieizan* gevestigd. Vgl. Hoofdstuk I, § 5, p. 11.

§ 9. Shingon (Chineesch: *Chen yen*, het „Ware Woord", d.i. *Mantra*, Tooverformule). Deze esoterische leer, waarbij *Wairocana* (genaamd *Mahâ-Wairocana*, in 't Japansch *Dainichi*, „de Groote Zon") de rol speelt van de *Bhûtatathâtâ* der *Kegon*- en *Tendai*-secten, kent drie mysteriën: lichaam, woord en gedachte, alleen bekend aan de Buddhas, tot wier hoogte zij de onwetende stervelingen kan opvoeren langs den weg der „Tien graden der Gedachte". *Wairocana*, de alom tegenwoordige, is zoowel de bron der *Kongôkai*, de „Diamanten Wereld" der ideeën als van de *Taizôkai*, de „Baarmoeder-Wereld" der phenomena.

WAJRABODHI stichtte in 719 deze school in China,

waar zijn leerling AMOGHAWAJRA haar sedert 746 verder verbreidde onder den naam *Mi* (Mysteriën)-school. Volgens DE GROOT (l.l. p. 5) is dit de *Yoga*-school. KÛKAI (KÔBÔ DAISHI), de achtste harer patriarchen, was de eerste die haar leer predikte in Japan (806). Vgl. Hoofdstuk I, § 5, p. 11.

§ 10. Zen (Chineesch: *Shen*, d. i. *Dhyâna*, Contemplatie). De absolute waarheid ligt volgens deze school buiten de ideeën van goed en kwaad, de ware Buddha staat buiten de begrippen onwetendheid en kennis. Noch door geschriften, noch door het levend woord kan de absolute waarheid worden overgeleverd: door eigen contemplatie alleen kan men haar erlangen. Niet te handelen is het ware handelen (vgl. het *wu-wei*, „niet doen", der Taoïsten), niets te zien is het ware inzicht. De oorspronkelijke, reine gedachte treedt eerst dan op, wanneer men in 't geheel niet denkt aan de wereld des goeds en des kwaads; is zij (die reine gedachte) erkend, dan bereikt men het Buddhaschap.

BODHIDHARMA, de 28ste patriarch dezer secte, bracht haar in 520 in China, waar hij negen jaar lang neerzat in meditatie, met het gelaat naar den muur gewend. Zijn school splitste zich in een Zuidelijken en een Noordelijken tak; de eerste werd in 1201 voor het eerst in Japan overgeplant door EISAI. Over de *Rinzai*, *Sôtô* en *Obaku*-secten, alle behoorend tot de *Dhyâna*-school, zie Hoofdstuk I, § 6, p. 14; § 8, p. 18.

§ 11. Nichiren. Evenals de *Tendai*-leer berust die van NICHIREN op de *Saddharma-pundarîka-sûtra*. NICHIREN stelde drie esoterische wetten op, betreffende *Honzon* („Oorspronkelijke Vereerenswaardige", d. i. de te vereeren eeuwige Buddha, van wien alles uitgaat en die alles bezielt), *Daimoku* („Titel", nl. van de Sûtra: *Myôhô-renge-kyô*, Sûtra van de Lotusbloem der Wondervolle Wet"), en *Kaidan* („Gebodsaltaar"). Men moet zich den eeuwigen Buddha voor den geest roepen, den naam der sûtra met luider stemme aanroepen („*Namu*

Myôhô-renge-kyô", „Hulde aan de Saddharma-pundarîka-sûtra"), en zijn lichaam bewaken als het „gebodsaltaar", m. a. w. het door superieure gedachte, superieure wijsheid (vervat in de sûtra, wier naam men steeds door aanroept) en superieure moraliteit (vervat in de Geboden) tot een volmaaktheid brengen, bereikbaar ook voor de armen van geest. De *naam* der sûtra bevat op mystieke wijze de geheele wijsheid, in de sûtra zelve vervat, ook het geheimzinnige van het wezen des eeuwigen, aldoordringenden, alomvattenden Buddha's, voor niemand, zelfs niet voor de aardsche Buddhas, begrijpelijk, en waaraan het dus voldoende is te gelooven zonder het te doorgronden.

Deze leer, meer toegankelijk voor de lagere klassen dan al de vroegere vermelde, telt dan ook nog heden zeer vele aanhangers onder het volk. Zij is een vinding van NICHIREN, die de incarnatie heet te zijn van den Bodhisattwa *Wiçishtacaritra* (*Jôgyô*), Çâkyamuni's eersten discipel. Deze, in NICHIREN gemanifesteerd, begon in 1252 de hem door den Meester geschonken, zoovele eeuwen onbekend gebleven, leer te verbreiden. Men noemt de secte *Hokkeshû* naar de sûtra (Hokkekyô), of *Nichirenshû* naar den stichter. Zie Hoofdstuk I, § 6, p. 15.

§ 12. Jôdo (Chineesch: *Tsing t'u*, d. i. het „Reine Land", *Sukhâwatî*). Terwijl de tien vorige secten den Heiligen Weg ter Volmaakte Kennis aanwezen, en hare leerstellingen als philosophische systemen te bestempelen zijn, vindt men in de *Jôdo* en *Shinshû* het *geloof* aangegeven als de weg naar het Reine Land, *Sukhâwatî*, het Westersch Paradijs waar *Amida*, d. i. *Amitâbha*, troont. Men behoeft volgens de *Jôdo*-leer slechts met het volle geloof in de woorden van Çâkyamuni, Amitâbha's tijdelijke afspiegeling op aarde, Amitâbha aan te roepen, telkens en telkens weer, met de woorden: „*Namu Amida Butsu*" (*Namo' mitâbhâya Buddhâya*, „Hulde aan Buddha Amitâbha"), om bij zijn dood *Sukhâwatî*

ln te gaan [1]). Doch zonder geloof geen verlossing. Deze ieer is gebaseerd op de overtuiging, dat de Heilige Weg, die de verlossing door de Kennis *reeds in dit leven* bracht, voor het tegenwoordige menschengeslacht te moeilijk was, en dat daarom een lichter wijze ter bereiking van de verlossing *in het hiernamaals* moest worden gevonden. Zij steunt op drie sûtras, de Groote en Kleine *Amitâyus-sûtra* benevens de *Amitâyurdhyâna-sûtra*, aan 't eind waarvan *Çâkyamuni* zeide: „Herhaalt tien malen met al uw aandacht het gebed: *Namo' mitâbhâya Buddhâya*".

In Indië door de drie patriarchen AÇWAGHOSHA, NâGâRJUNA en WASUBANDHU gepredikt, had deze leer in China, waar zij ook „Lotus-school" (*Lien-tsung* of *Lien-shé*) heet, reeds op 't eind der vierde eeuw en in de eerste helft der zesde en zevende eeuw hare groote verkondigers. In Japan ontleende GENKû (ENKô DAISHI) haar in 1174 aan den commentaar op de laatste der drie bovengenoemde sûtras, in 't begin der 7de eeuw geschreven door SHEN-TAO TA-SHI (ZENDô DAISHI), en begon haar te prediken, waarbij hij grooten bijval vond bij de Keizers Takakura, Go Shirakawa en Go Toba. Zie Hoofdstuk I, § 6, pp. 13 vgl.

§ 13. Shin (Chineesch: *chen*). Deze secte, die beweert de „Ware" *(shin)* leer te verkondigen ter bereiking van het Westersch Paradijs, erkent des menschen zondigheid en onmacht om zijn eigen heil te bewerken en wijst hem een zich geheel en al aan Amitâbha's oneindig medelijden overgeven als eenigen weg ter verlossing aan. Wie met hart en ziel vertrouwt op de superieure macht van Amitâbha's *oorspronkelijke gelofte (hongwan)*, zonder ook maar eenigszins op eigen kracht te bouwen, die wordt door hem gevoerd naar 't Reine Land (d. i. *Sukhâwatî)*. Deze gelofte luidt: „Ik zal niet bereiken de Volmaakte Kennis, zoolang ook slechts één der levende wezens van alle regionen, die het ware

[1]) Zie Prof. SPEYER's *Buddhisme*, p. 39.

geloof in mij heeft en het verlangen om in mijn Land herboren te worden, en die tien malen met volle bewustzijn mijn naam gedenkt, niet in Sukhâwatî herboren wordt". Met deze oorspronkelijke gelofte volvoerde hij goede daden gedurende ontelbare kalpas, ten einde de Verlosser te worden van tallooze stervelingen.

Terwijl nu de *Jôdo*-secte de herhaalde aanroeping van Amitâbha's naam, met geloof aan Çâkyamuni's woorden, als den weg ter verlossing aangeeft, eischt de *Shin*-secte in de eerste plaats een met vol vertrouwen bouwen op de van eindeloos medelijden sprekende gelofte. Zij werpt dan ook weg het door de *Jôdo*-secte gehandhaafde, algemeen Buddhistische priestergebod van coelibaat en onthouding van 't gebruik van vleesch en visch, want het geloof in Amida, en in hem alleen, kan zalig maken. Zij aanbidt geen andere Buddha's of goden, en verwerpt het gebruik van amuletten en magische formule's. Zij is met recht de Protestant der Buddhisten genoemd.

Shinran, die deze secte stichtte in 1224, was de leerling van Genkû (ook Hônen Shônin genaamd), den eersten prediker der *Jôdo*-leer in Japan. De door Shinran ontvouwde leer was gebaseerd op de werken der groote Indische, Chineesche en Japansche verkondigers der Sukhâwatî-leer. Heden ten dage is zij een der bloeiendste secten van Japan, en maakt ijverig propaganda in 't buitenland, met name in China. Zie Hoofdstuk I, § 6, p. 14.

Hoofdstuk III

De eeredienst[1])

§ 1. Tempels. Wanneer we het aantal tempels der verschillende secten nagaan, zien we dat tegenwoordig

---

[1]) Hiervoor raadpleegde ik, naast mijn in Japan verzamelde gegevens, voornamelijk Prof. Lange's *Japanischer Buddhismus*)Chantepie de la Saussaye, *Lehrb. der Religionsgeschichte*, 3e Aufl. (1905), Vol. I, pp. 115—141).

de *Zen*-secte, met haar meer dan twintigduizend tempels (waarvan *Sôdô* 13742, *Rinzai* 6223 en *Obaku* 648) aan de spits staat. Dan volgen de *Jôdo Shinshû* met ruim 19000 (Nishi Hongwanji 10427 en Higashi Hongwanji 8854), *Shingon* met 12900, *Jôdo* met 7228, *Nichiren* met 5100, *Tendai* met 4600, *Yûzû-nembutsu* met 350 en *Kegon* met 20.

De meeste van de hoofdtempels der *Rinzai* liggen in Kyôto, twee te Kamakura en één in Omi, en zij dateeren alle van de dertiende en veertiende eeuw, d.i. uit de Kamakura-periode, slechts één *(Sôkokuji)* uit den Ashikaga-tijd (1383). *Eiheiji* in Echizen, gebouwd onder Keizer Go-Horikawa (1222—1232) is de hoofdzetel der *Sôdô*, en *Mampukuji* in Uji (Yamashiro) (1655) is het centrum der Obaku-leer. *Nishi-* en *Higashi-Hongwanji* te Kyôto dateeren respectievelijk van 1272 en 1601. Veel ouder zijn de hoofdtempels der *Shingon*-secte: *Tôji* te Kyôto (796) en *Kongôbuji* op Kôya-san (816); *Negoro-dera* (*Dempô-in*) (1130) werd in 1585 verwoest door Hideyoshi. De hoofdheiligdommen der *Jôdo*-secte zijn *Chion-in* te Kyôto (1211) en *Zôjôji* te Tôkyô (1393). NICHIREN's voornaamste tempels zijn *Kuonji* in Minobu (prov. Kai) (1273 door hem gebouwd), en *Hommonji* in Ikegami (Musashi), waar NICHIREN in 1282 stierf. *Tendai* boogt nog als van ouds op *Enryakuji* op den Hieizan, in 't begin der negende eeuw door DENGYÔ DAISHI gesticht.

De oudste nog bestaande tempel is *Hôryûji* bij Nara, in 607 door SHÔTOKU TAISHI gesticht, en beroemd om zijn kunstschatten. De daar bewaarde reliek geldt voor den pupil van Buddha's linkeroog, en wordt elken dag om twaalf uur ter vereering tentoongesteld. Niet minder vermaard is *Zenkôji* te Nagano, een in 670 gestichte Tendai-tempel. Vele pelgrims bezoeken dit heiligdom, welks tegenwoordige gebouwen van de laatste helft der vijftiende eeuw dateeren. Het is gewijd aan *Amida* met zijne Bodhisattwa's *Kwannon* en *Dai-*

Seishi. Tennôji te Osaka, gesticht door SHÔTOKU TAISHI, bevat een kapel, waarin zich een tempelklok bevindt, de „*Indô no kane* of Klok der Geleiding (naar 't paradijs)". Men luidt haar opdat SHÔTOKU de zielen der dooden naar 't paradijs moge geleiden. Men brengt er poppen, speelgoed en kinderkleederen, blijkbaar voor de zielen van gestorven kinderen. Verder is er een steenen kamer waar water loopt uit den mond van een steenen schildpad. Men schrijft de namen van pasgestorvenen op dunne reepjes bamboe en houdt die aan 't eind van een langen stok in den heiligen waterstroom, die ook gebeden brengt aan SHÔTOKU ter wille der dooden.

Te *Narita* (prov. Shimôsa) is de beroemde *Shingon*-tempel *Shinshôji*, gewijd aan *Fudô Myô-ô*, den „Onbewegelijken Lichtkoning", wiens beeld door KÔBÔ DAISHI in 806 werd medegebracht. KÔBÔ's naam is nog met vele andere tempels verbonden, in de eerste plaats natuurlijk met *Kongôbuji* op den berg *Kôya*, in 816 door hem gebouwd. Op het enorme kerkhof bij dien tempel zijn vele van de tomben slechts monumenten voor de dooden, die door dit nominale begraven zijn naast den heilige in den *Tosotsu* (*Tushita)* hemel of in 't Westersch Paradijs herboren zijn. Van anderen, wier lijk verbrand is, zijn de Adamsappel en eenige tanden hierheen gezonden en in een gemeenschappelijken put, de *Kotsudô* („Gebeente-hal") bijgezet. De zieleplankjes *(ihai)* van vele beroemde mannen zijn in den tempel aanwezig, opdat er dagelijks voor hen gebeden worde. *Jizô*, de Verlosser der zielen uit de hel, speelt er een groote rol en wordt ijverig aanbeden. In het groote seminarie op den berg werd vroeger alleen de *Shingon*-leer, nu echter algemeen Buddhisme en moderne wetenschappen onderwezen. Op het eiland *Shikoku* zijn niet minder dan 88 tempels, die door KÔBÔ heeten gesticht te zijn. Vele pelgrims bezoeken achtereenvolgens deze heilige plaatsen, gewapend met

hun zitmatje (*shiri-tsuba)*, een dubbel houten plankje (*fuda-basami*) om hun naamkaarten, die ze aan de deuren of pilaren van elk heiligdom plakken, tusschen te bewaren, en een kleine stroosandaal, van achteren aan den nek gedragen, om Kôbô, den grooten pelgrim, in wiens voetstappen zij treden, te symboliseeren. De heiligste dezer 88 tempels is die van *Kompira*, die echter in 1872 door de Shintôïsten voor een tempel van hun obscuren god *Kotohira* verklaard werd en drie jaar later voor den Shintô-dienst werd ingericht. Doch de stroom van pelgrims, vooral zeelieden, trekt er nog steeds heen. Ook *Kinkwazan*, het heilige eiland bij Matsusima, waar vrouwen niet eens naar mochten kijken, laat staan het bezoeken, was met Kôbô's naam verbonden, doch werd in 1870 voor Shintôïstisch verklaard en de prachtige Buddhistische gebouwen werden neergehaald of van hun tooi beroofd.

Aan *Kwannon* is o.a. gewijd de beroemde *Asakusa*-tempel te Tôkyô, die tot de *Tendai*-secte behoort, en waarvan het oorspronkelijke, zeer kleine beeldje onder Keizerin Suiko (593—628) aan den mond der Sumida-rivier door visschers heet opgevischt te zijn. In de *Sanjusangendô* te Kyôto staat een leger van Kwannon-beelden, die elk weer vele kleine Kwannons op 't hoofd, in den heiligenschijn en op de armen dragen, te samen nominaal 33333. Van de beroemde 33 heilige Kwannon-tempels in de provincies rond Kyôto zijn *Hase-dera* of *Chôkokuji* te Hase in de provincie Yamato, en *Nachi* (nummer één van de rij; bij dit heiligdom bevindt zich tevens een der drie Shintôistische *Kumano*-tempels) het bekendst. Deze 33 heilige pelgrimsoorden werden door *Emma* (*Yama*), den Hellekoning, aan den abt Tokudô Shônin (achtste eeuw), nadat deze gestorven was, geopenbaard, waarna hij hem deed herleven om aan zijn discipelen mede te deelen, hoe zij door het bezoeken dezer plaatsen de zaligheid konden verwerven.

Daar het ons te ver zou voeren, wanneer we al de

beroemde tempels wilden bespreken, willen we alleen nog het volgende opmerken over den vorm der grootste heiligdommen. De ingang wordt gevormd door een groote poort van twee verdiepingen (*sammon*), met een nis aan weerszijden, waarin de beiden *Ni-ô*, de „Menschlievende Koningen", met hun dreigende gezichten de booze demonen afweren. Zij worden verklaard als *Indra* en *Brahmâ*, door het Noordelijk Buddhisme beschouwd als minder dan zij die Bodhi, de volmaakte kennis, bereikt hadden, doch als waakzame beschermers der Kerk aanvaard. Zij staan achter een netwerk van ijzerdraad, en men ziet vele kleine papierballetjes kleven zoowel aan de beelden zelfs als aan het netwerk, er tegenaan gespuwd door geloovigen, die meenen dat hun wensch zal worden vervuld wanneer het balletje aan 't beeld blijft kleven. In 't tempelgebied binnengetreden, ziet men de *emadô* of votiefhal (lett. „Geschilderde paarden-hal"), zoo genoemd omdat de votiefplaatjes (meest van hout), ontleend aan 't Shintôisme, oorspronkelijk een levend paardenoffer vervingen en als zoodanig met de voorstelling van een paard voorzien waren. Nu ziet men er ook allerlei andere voorstellingen op. Na ook de groote bronzen tempelklok (*shôrô*), die in een apart gebouwtje dicht bij den grond hangt, en de hooge pagode (meestal van vijf verdiepingen, *gojû no tô*), benevens den bak met water om zich vóór het gebed de handen te wasschen (*chôzubachi*) gepasseerd te zijn, komt men aan 't hoofdgebouw (*hondô*). Bij de *Hongwanji*-tempels is er meestal nog een tweede, kleiner gebouw, ermee verbonden door een overdekte galerij: dit is òf speciaal aan *Amida* gewijd òf het dient voor het houden van preeken, terwijl in het grootere tevens SHINRAN, de stichter der secte, troont. Bij vele tempels heeft men ook een zoogenaamd *Oku-no-in* of „Binnengebouw", vaak hoog op den berg gelegen aan welks voet de andere gebouwen staan; soms is er halverwege nog een *chû-in*

of „Middentempel". Bij de *Hommonji* in Ikegami vindt men, behalve een *soshidô* of „Stichtershal", gewijd aan NICHIREN, een pagode-vormige bewaarplaats van een deel van NICHIREN's gebeente (*kotsu-dô*), en een *rinzo* („Rad-bewaarplaats"), d.i. een draaiende bibliotheek, die den volledigen canon bevat; haar rond te draaien is evengoed als den geheelen canon door te lezen. Slechts bij enkele tempels vindt men een *kotsu-dô* en een *rinzô*. In de *hôzô* of „Bewaarplaats van Kostbaarheden" worden de schatten of relieken bewaard. Vaak getuigt een rij van steenen lantarens (*ishi-dôrô*) van de vroomheid der geloovigen die ze geofferd hebben. Een volledig Buddhistisch heiligdom heet *shichi-dô garan*, „Uit zeven hallen bestaande *Karanda*, naar het *Karandakaniwâsa*, de *wihâra* door koning Bimbisâra, koning van Magadha, voor Çâkyamuni gebouwd in het Karanda Wenuwana park.

§ 2. Priesters. De oude priesterrangen (*Daisôjô*, *Chûsôjô*, *Sôjô*, etc.) zijn na 1884, toen de Staat aan de secten haar zelfbestuur teruggaf, door de *Tendai*- en *Shingon*-secten weer ingesteld, door andere, als b.v. *Nishi-Hongwanji*, niet weer aangenomen. Het priesterkleed bestaat uit een donkere *koromo* (bovenkleed), witte ondergewaden, en een *kesa* (sjerp). Hoogepriesters verschijnen bij ceremoniën in met goud bestikte prachtgewaden. Allen zijn ongehuwd en scheren zich het hoofd kaal, behalve die der *Shin*-secte. Hun taak bestaat uit het houden van preeken, in vele tempels dagelijks, in andere om de tien dagen of ééns of tweemaal per maand, waarbij de toehoorders (meest vrouwen en oude mannen uit de lagere klassen) op de matten zitten en de priester iets hooger achter een laag tafeltje plaats neemt. Voort lezen zij doodenmissen, leiden begrafenissen en plaatsen op den sterfdag der dooden theeoffers vóór de *ihai* (zieleplankjes met den posthumen naam van den gestorvene, aan den Chineeschen vooroudervdienst ontleend), die aan den tempel zijn toevertrouwd. Zij leven van de inkomsten die hieruit voortvloeien, alsook

van de in de *saisembako* of offerkist, die in de vóórhal staat, geworpen geldoffers en van den opbrengst der amuletten en afbeeldingen van het heiligdom zelf en de tempelbeelden.

Wat de *begrafenissen* betreft, daarbij is hun rol de volgende. Den geheelen nacht na 't sterven bidden zij met de verwanten, hunne gebeden begeleidend met slagen op de bel of (bij de Nichiren-secte) op een trommel. Den volgenden dag komt de hoofdpriester van den tempel, bidt, en geeft den doode zijn posthumen naam (*kaimyô*, *hômyô*), dien hij schrijft op een wit plankje (de bovengenoemde *ihai*). Dit wordt geplaatst op de *Butsudan*, 't Buddhistisch huis-altaar, doch wordt na den 49sten dag door een sierlijker *ihai* vervangen (vergelijk de voorloopige zieletablet, *hwun pei*, van den Chineeschen doodendienst). In 't midden der *ihai* staat op de *butsudan* een klein beeldje van den hoofd-buddha der secte, meestal *Amida Nyorai*, en de familie plaatst er dagelijks bloemen en spijsoffers (vooral rijst) voor en bidt geregeld 's morgens en 's avonds tot dezen Buddha. De zeven eerste weken na den dood komt een priester elken zevenden dag bij de voorloopige *ihai* een mis lezen. Zoolang de doode in huis is, wordt wierook gebrand, een licht ontstoken, en worden spijzen en bloemen, door verwanten en vrienden gegeven, geofferd. Dan wordt het lijk gewasschen, het hoofd kaal geschoren, en op het witte gewaad schrijft men *Amitâbha's* naam, *Amida Butsu*. Men geeft den doode een nieuwen stok en sandalen voor de reis mee, alsook kleine munten, een rozenkrans, een gebedenboek en voorwerpen die hem bijzonder lief waren (als bv. speeltuig bij kinderen). De doodkist, waarin het lijk meestal in zittende houding met het hoofd tusschen de knieën wordt geplaatst, wordt bij de begrafenis in een withouten draagstoel naar den tempel gedragen, waarbij de hoofdpriester de rol van *dôshi* of „Geleidende Meester" (naar 't Paradijs nl.) vervult, en als zoodanig

de geheele leiding heeft. Nadat in den tempel al de priesters samen gebeden hebben, houdt hij de lijkrede om den doode (vóór het hoofdbeeld geplaatst) naar het paradijs te geleiden (*indô wo watasu*). Vervolgens wordt het lijk onder leiding van eenige priesters òf begraven òf verbrand; in 't laatste geval worden de asch, de tanden en de Adamsappel in een urn bij den tempel begraven. De *stûpa*-vormige grafsteen (*sotoba*, d. i. *stûpa*), vaak vervangen door een dun houten plankje, waarvan het boveneind in *stûpa*-vorm is uitgesneden, wordt eerst na den 49sten dag, meestal zelfs eerst na een jaar, op het graf geplaatst. Tot dien tijd staat er een ruwe houten tent op vier palen op, waaronder de spijs- en bloemoffers worden gezet, die men van tijd tot tijd vernieuwt. Voor het doodenfeest zie men § 4 van dit hoofdstuk.

§ 3. Beelden. Het hoofdbeeld van een tempel staat in de „binnenzaal" (*naijin*), die vaak door een netwerk van ijzerdraad van de er vóór gelegen „buitenzaal" (*gejin*) is afgescheiden, en waar zich ook het fraai versierde altaar bevindt. Het beeld is dikwijls in een kapelletje verborgen en wordt alleen op bepaalde feestdagen vertoond (*kaichô*, „opening van het gordijn"). Het meest voorkomende beeld is dat van *Amida Nyorai*, den *Tathâgata Amitâbha*, den hemelschen Buddha van 't Onbegrensde Licht, wiens tijdelijke afspiegeling op aarde Çâkyamuni was, en die troont in *Sukhâvatî*, het Westersch Paradijs (vgl. Hoofdstuk II, §§ 12 en 13). Hij zit met gekruiste beenen, of staat, op een lotus, en is meestal vergezeld van de beide Bodhisattwa's *Kwannon* (Chineesch: *Kwan-yin*) en *Daiseishi*. De eerste is de mannelijke Bodhisattwa *Awalokiteçwara*, de gepersonifieerde Genade en Barmhartigheid, wiens jeugdige, schier vrouwelijke gestalte den Chineezen gelegenheid bood tot de identificatie met hunne lokale godin *Miao-Chen* [1]). Van-

---

[1]) Vgl. De Groot, *Fêtes annuelles à Emoui*, Vol. I, pp. 188 sqq.

daar dat hij in China en Japan vaak vrouwelijk wordt voorgesteld, met een op de borst neerhangend halssnoer versierd, en soms met een kind in de armen (als geefster van kinderen wordt Kwannon veel aanbeden), wat onwillekeurig aan de Heilige Maagd doet denken. Behalve te samen met Amida vindt men Kwannon zeer vaak alleen voorgesteld, òf gewoon menschelijk zonder attributen (*Shô Kwannon)*, òf met elf hoofden (*Juichimen Kwannon*), òf met vier armen en het „Wiel der Willekeur") (*Nyoirin Kwannon*), òf met veertig armen, nl. de zoogenaamde „Duizendarmige Kwannon" (*Senjû Kwannon*), die 40 bovenlijven, elk voorzien van 25 armen, heet te hebben, maar in werkelijkheid met één lichaam en veertig armen wordt afgebeeld, met een rij van Buddhistische emblemen (lotus, pagode, Wiel der Wet, bliksem, etc.) in de handen. *Nankai* (Zuidzee) *Kwannon* (*Miao-Chen*) draagt een korfje met een visch erin aan den arm, en *Batô* (paardekop) *Kwannon* heeft een paardekop op 't hoofd. In zeer vele tempels vereerd, wordt Kwannon vaak vergezeld door *Fudô* en *Aizen Myô-ô.*

Wat *Daiseishi* (Chineesch: *Tashichi*) betreft, dit is de Bodhisattwa *Mahasthânaprâpta*, tot Amitâbha's gevolg behoorend; hij wordt afgebeeld staand of zittend op een lotus, met een Bodhisattwakroon (en vaak een stûpa) op 't hoofd, de handen biddend met de palmen tegen elkaar gehouden.

Fudô Myô-ô (Chineesch: *Puh-tung Ming-wang*), de „Onbewegelijke Lichtkoning" (*Acala*, een godheid van wien nog zeer weinig bekend is en die ook in Tibet voorkomt [1]), behoort tot de groep der dreigende (d. i. het kwade afwerende en bestraffende) goden. Aan het aureool van vlammen achter hem dankt hij den verkeerden naam van vuurgod. In de rechterhand draagt hij een tweesnijdend zwaard, in de linker een koord,

[1]) Vgl. GRÜNWEDEL, Mythologie des Buddhismus in Tibet und der Mongolei, p. 162.

om de boozen af te schrikken of te vangen. Zijn twee volgelingen zijn de knapen *Seitaka Dôji* en *Kongara Dôji*.

Aizen Myô-ô (Chineesch: *Ngai-jen Ming-wang*), de „In Liefde gedrenkte (lett. geverfde) Lichtkoning", behoort tot dezelfde groep, en is vermoedelijk niemand anders dan *Wajrasatwa*, ook genoemd *Ghantâpâni* („Tempelschel-hand"), daar hij zittend, met een tempelschel (*ghanta*) (met wajra-vormig handvat) en een wajra (Indra's bliksem) in de handen wordt afgebeeld, met drie oogen, zes armen en een leeuwenmasker op het hoofd. Hij geldt in Japan voor god der liefde.

Dai Itoku Myô-ô (Chineesch: *Ta-wei-teh Ming-wang*), de „Lichtkoning der Groote Majestueuse Deugd", wordt geïdentificeerd met Yamântaka, een manifestatie van *Manjuçrî* als „Vernietiger van Yama (den Hellekoning)" [1]). Deze dreigende godheid heeft acht met slagtanden gewapende hoofden, zes beenen en zes armen. Zijn lichaam is geheel blauw, en hij zit schrijlings op een liggend rund. Achter het hoofd heeft hij een vlammend wiel; in een zijner handen houdt hij een vijftandigen bliksem, in een andere een hellebaard.

Gosanze Myô-ô (Chineesch: *Kiang-san-shi Ming-wang*), de „Onderwerper der Drie Werelden", *Trailokyawijaya*, wordt afgebeeld staand, met een geheel zwart lichaam, vier hoofden en acht armen, een kroon op 't hoofd, waarachter een vlammend wiel. Met elken voet verplettert hij een menschelijk wezen (een demon). Zwaard, bijl, driepuntige bliksem, lans, dolk en slang zijn zijne attributen.

Dai Nichi Nyorai, de „Tathâgata de Groote Zon", d. i. *Mahâwairocana* (vgl. Hoofdstuk II, §§ 8 en 9), is de eerste der vijf *Dhyânibuddhas* („Meditatie-Buddhas", wier afspiegelingen op aarde de vijf menschelijke Buddhas, (*Mânushibuddhas*) van deze kalpa zijn) [2]), de personificatie van essentieele *bodhi* (Volmaakte Kennis) en volmaakte

---

[1]) Vgl. Grünwedel, l.l., p. 101.
[2]) Vgl. Speyer, l.l., p. 38.

reinheid, wordt voorgesteld zittend op een lotus, met een kroon op het hoofd en een grooten heiligenschijn achter zich. De vier andere Dhyânibuddhas, allen genaamd Tathâgata *(Nyorai)*, zijn: *Asoku* (Chineesch: *O-ch'uh*, d. i. *Akshobhya*, de „Onbewegelijke"), *Hôshô* (Chineesch: *Pao-sheng*, d. i. *Ratnasambhawa*), *Amida* (Chineesch: *O-mi-t'o*, d. i. *Amitâbha*) en *Fukûjôju* (Chineesch: *Puh k'ung ch'ing tsiu*, de „Niet falende volmaakte", d. i. *Amoghasiddhi*). Den titel *Nyorai* draagt eveneens *Yakushi* (Chineesch: *Yoh-shi*, de „Geneesheer", in China *Yoh-wang*, de „Genezende Koning" genoemd, d.i. de Zon met hare genezende kracht) staand op een lotus, met een groote vijgebladvormige glorie achter zich, en een vaas met *amrita* (ambrosia) in de hand.

Van de Dhyânibodhisattwas wordt *Fugen* (Chineesch: *P'u-hien*, de „Alwijze", d. i. *Samantabhadra*, Dai Nichi's geestelijke zoon) afgebeeld zittend met gekruiste beenen op een lotus, op den rug van een olifant, terwijl *Monju* (Chineesch: *Wen-shu*, de twee eerste karakters van de transcriptie van *Mañjuçrî*, de gepersonifieerde transcendentale wijsheid, een andere der zeven Dhyânibodhisattwas van de Yogâcârya-school, die hem identificeerde met *Wajrapâni*) voorgesteld wordt gezeten op een leeuw. *Fugen* en *Monju* worden in den regel aan de rechter- en linkerhand van *Shôkaku no Shaka* geplaatst. Deze laatste is een der vier vormen waarin *Çâkyamuni* wordt afgebeeld, nl.:

1e. *Tanjô Shaka* (Chineesch: *T'an-sheng Shih-kia*, d. i. de „Geboren wordende Çâkyamuni"), een staand knaapje, met de rechterhand ten hemel, met de linker omlaag wijzend, en een ronden heiligenschijn achter 't hoofd.

2e. *Shussan no Shaka* (Chineesch: *Ch'uh-shan Shih-kia*, d. i. de „Uit het gebergte komende Çâkyamuni), staand, als een door het vasten zeer vermagerde asceet, gehuld in een lijkwade, met ontbloote borst.

3e. *Shôkaku no Shaka* (Chineesch: *Ching-kioh Shih-kia*, d. i. de „Tot het Ware Bewustzijn gekomen Çâkyamuni"), zittend op een lotus, de rechterhand predikend opgeheven.

4e. *Nehan no Shaka* (Chineesch: *Nieh-p'an Shih-kia*, d. i. de „het Nirwâna ingegane Çâkyamuni"), neerliggend met de hand onder 't hoofd (op schilderijen omringd door de treurende schepping).

Een der populairste Bodhisattwas is *Jizô* (Chineesch: *Ti-tsang*, d. i. „Bewaarplaats der Aarde", geïdentificeerd met *Kshitigarbha*), de verlosser der zielen uit de hel, de schutspatroon van kinderen en zwangere vrouwen, en, als god der wegen, de beschermer der reizenden. In de laatste hoedanigheid ziet men zijn steenen beelden, soms één, soms meerdere (er zijn zes verschillende *Jizô*'s) aan wegen of op kruispunten, onder den blooten hemel of in kleine kapelletjes, steeds voorstellend een vriendelijken bonze met een *khakkhara* (*shakujô*, den metalen monniksstaf) in de eene, een juweel in de andere hand. De voorbijgangers leggen steentjes bij zijn beeld, om zich onder zijn bescherming te stellen, zooals zij deden bij dat van zijn voorgangers, de phallische goden der wegen (*Dôsôjin*, *Sae no kami*). Volgens de Buddhistische lezing geschiedt dit ter verlichting van den zwaren arbeid der kleine kinderen in de hel, die aan de *Sanzugawa*, de rivier in de onderwereld, steentjes opstapelen, daartoe gedwongen door een oude heks, *Shôzuka no baba*, die hen van hunne kleeren berooft.

Van de *Dewas* (Hindu goden) zijn in de eerste plaats te vermelden de *Vier Wereldwachters*, *Shi Tennô* (Chineesch: *Sz' T'ien-wang*, d. i. „de Vier Dewa Koningen"), de *Catur Mahârâias*, die de wereld beschermen tegen de demonen (Asuras), elk een der hemelstreken verdedigend, en voorgesteld als dreigende krijgers met een wapen in de hand en een demon onder hun voeten vertrappend [1]). Zij zijn:

[1]) Vgl. Grünwedel, l.l. p. 181.

1e. *Bishamon* of *Tamon* (Chineesch: *P'i-sha-men* of *To-wen*, „Veel hoorend"), d. i. *Waiçrawana*, de gele koning der Yakshas, verdediger van het Noorden, tevens *Kubera*, de Brahmaansche god van den *Rijkdom*, en als zoodanig een der zeven Japansche Geluksgoden (dan geen demon vertrappend, doch met een pagode in de opgeheven rechter, een vaandel in de linkerhand).

2e. *Zôchô* (Chineesch: *Tseng-ch'ang*, „Vermeerderaar van Wasdom"), d. i. *Wirûdhaka*, de blauwe koning der Kumbhândas, beschermer van het Zuiden (attributen [meestal weggelaten]: vaandel en juweelen spuwende rat).

3e. *Jikoku* (Chineesch: *Ch'i-kwoh*, „Handhaver van de Dynastie"), d. i. *Dhritarâshtra*, de witte koning der Gandharwas, beschermer van het Oosten (attribuut: mandoline).

4e. *Kwômoku* (Chineesch: *Kwang-muh*, „Breed-oog"), d. i. *Wirûpâksha*, de roode koning der Nâgas, beschermer van het Westen (attributen: *caitya* [pagode] en slang).

Hun beelden staan in Japan niet, zooals in China, aan de buitenpoort der tempels, maar bij een binnenpoort, en verschillen in zooverre van die der *Ni-ô*, de „Menschlievende Koningen", die in nissen ter zijde van de buitenpoort staan (Indra en Brahma), dat deze laatsten niet zooals de *Shi-Tennô* wapens in de hand hebben, noch demonen vertrappen.

Behalve *Bishamon* behooren nog twee andere *Dewas* tot de zeven Japansche Geluksgoden, nl. *Benten* en *Daikoku Ten*. De eerste, wier volle naam is *Dai Benzai Tenjo* (Chineesch: *Ta pien-ts'ai T'ien-nü*, „Groote Dewî der Welsprekendheid", lett. Discussieer-talent) is niemand anders dan *Sarasvatî*, Brahmâ's gemalin, godin der schoonheid, welsprekendheid en muziek. Op 't hoofd draagt zij een diadeem, waarin een samengerolde slang met het hoofd van een grijsaard. Meestal heeft zij acht armen; in elke hand draagt zij een kleinood, nl. links: parel, speer, wiel der Wet en boog; rechts: zwaard,

scepter, sleutel en pijl. Als godin der muziek is zij vaak afgebeeld met een lier in de hand. Zij is in Japan tevens een godin van den Rijkdom, en treedt als zoodanig vaak op als hoofd eener groep die zij vormt met *Bishamon* en *Daikoku*. De laatste, wiens naam beteekent „de Groote Zwarte Dewa" (Chineesch: *Ta hoh T'ien*), is *Mahâkâla* (*kâla*, *tijd*, is blijkbaar door de vertalers verward met *kâla*, *zwart*; de naam is ook in 't Chineesch vertaald door *Ta shen wang*, „Groote Koning der Geesten), die in China als beschermgod der kloosters vereerd wordt, en wiens beeld, met een *zwart* gelaat, in de eetzaal der kloosters pleegt te staan [1]). In Japan staat hij op twee rijstbalen, een kleine dikke god met een hamer in de eene hand, met de andere een grooten zak over den schouder dragend. Hij wordt in Japan als gever van plantaardig voedsel en god des Rijkdoms ten zeerste vereerd. In verband met de Geluksgoden is ook *Hotei* (Chineesch: *Pu-tai*, „Linnen zak") te noemen, een lachende dikke priester, die geleund zit tegen een enormen zak, met een waaier in de hand, en als een incarnatie van *Maitreya*, den toekomstigen Buddha, geldt.

Andere Dewas zijn *Bonten* (Chineesch: *Fan T'ien*), d. i. *Brahma*, voorgesteld in staande houding, met vier hoofden en vier armen, dragend een lans, een vaas en een lotus; *Emma Ten* (Chineesch: *Yenmo T'ien*), d. i. *Yama*, de Hellekoning en Doodenrechter, zittend, gekroond, met dreigend gelaat; *Marishi Ten* (Chineesch: *Mo-li-chi T'ien*), d. i. de godin *Marîcî*, de voorvechtster der Kerk, de beschermster tegen oorlog, door de Taoïsten genoemd de „Keizerin des Hemels" (*T'ien-heu*), voorgesteld met drie hoofden en zes armen, gewapend met boog en pijl, zwaard en schild, drietand en scepter

---

[1]) Het is een vorm van *Çiwa*, als de alles vernielende tijd, vgl. JUYNBOLL, *Javaansche Oudheden*, Cat. Ethnogr. Mus. V, p. 12. GRÜNWEDEL, l.l., p. 231, zegt dat Mahâkâla in Tibet *Çiwa's* naam is als beschermgod van 't Lamaïsme.

(of lans en bliksem), met vliegende haren, schrijlings gezeten op een rennend everzwijn, of op een lotus, gedragen door zeven wilde zwijnen [1]). Voorts *Daishô Kwangi Ten* (Chineesch: *Ta-shing hwan-hi T'ien* (Groote heilige vreugdevolle Dewa"), d. i. *Ganeça*, de god der Wijsheid met zijn olifantssnuit; en *Ida Ten* (Chineesch: *Wéi-to T'ien*), d. i. *Weda Dewa*, de voornaamste der *Wihârapâlas* of Beschermgoden der Buddhistische kloosters, de geharnaste en gehelmde bestrijder der ketterij, staand, met de handpalmen tegen elkaar vóór de borst, zijn zwaard dwars over de armen liggend.

Veel afgebeeld zijn ook de zestien *Rakan* (Chineesch: *Lo-han*; in China zijn er achttien), d. i. *Arhats*, beroemde discipelen van Çâkyamuni; het grooter getal waarin zij voorkomen is vijfhonderd. Van de *Arhats* staat *Binzuru* (d. i. Pindola) buiten het heilige der heiligen, want hij is uitgesloten door Buddha wegens verbreking der gelofte van kuischheid. Doch de hem door den Meester geschonken gave om alle ziekten te genezen heeft hij behouden, en daarom meent men door het wrijven van het lichaamsdeel waaraan men pijn heeft en dat van den god, genezing te erlangen. Dit is natuurlijk niets anders dan het aloude, overal voorkomende overbrengen van ziekten op heilige beelden, boomen etc.

§ 4. Feesten. Alle secten, behalve de *Shinshû*, vieren den 15en Februari Çâkyamuni's intrede in 't Nirwâna, waarbij een geschilderde voorstelling van zijn verscheiden te midden der treurende schepping (*Nehan-e*) in de tempels wordt opgehangen, en op den 8sten April zijn geboorte, waarbij zijn beeld (het in § 3 genoemde beeld van *Tanjô Shaka*) met *amacha* („zoete thee", d. i. aftreksel van de aldus genoemde plant) wordt begoten. Men neemt een weinig van dat vocht mee

[1]) Vgl. Grünwedel, l.l. p. 145, fig. 118: bij het Tibetaansche beeld is één harer hoofden een zwijnskop, en haar wagen wordt door zeven zwijnen getrokken.

naar huis, bevochtigt er den inktsteen mee en schrijft dan eenige woorden op een papier, dat vervolgens als amulet tegen insecten op het privaat of aan een der pijlers van de veranda wordt geplakt.

Voor de *dooden* heeft men verschillende feesten, nl. dat van den Hellekoning *Emma* (*Yama*) op 16 Januari, op welken dag de tempels van dien god bezocht worden en de in de hel gepijnigden één dag verpoozing van hun lijden hebben. Voorts *Higan* (Chineesch: *Pi-ngan*, d. i. gindsche oever, nl. Nirwâna), gevierd bij gelegenheid van de lente- en herfst-equinoctia, telkens zeven dagen lang (21—28 Maart en 21—28 September). Dan worden *Amida's* tempels en de graven der verwanten bezocht, en bijzondere spijsoffers aan de zieletabletten op de *Butsudan* ('t Buddhistisch huisaltaar) gebracht. Doch het voornaamste doodenfeest is het *Bon*, voluit *Urabon* (Chineesch: *Yü-lan-p'en*) d. i. *Ullambana*, het Allerzielen der Noordelijke Buddhisten. Evenals in China heeft dit plaats in de zevende maand. De oorsprong ervan is niet zeker; in elk geval is het onbekend in het Zuidelijk Buddhisme, en is het eerst in de derde eeuw na Christus in China ingevoerd, waar 't eerst in de achtste eeuw door invloed van AMOGHAWAJRA, aanhanger der *Yogâcârya* of School der Tantras (magische formules) algemeen werd. Volgens de legende zou Maudgalyâyana met Çâkyamuni's sanctie de ceremonie hebben ingesteld, toen hij zijn moeder in de hel zag lijden als hongerende geest (*Preta*), en tevergeefs trachtte haar voedsel te geven. De priesters moeten uit naam der verwanten missen lezen voor de dooden en rijstoffers brengen ter voeding der *Pretas*. De geheele ceremonie herinnert sterk aan voorvaderdienst en is, naar EITEL [1]) vermoedt, een mengsel van Tibetaansche en Chineesche elementen. Ook DE GROOT [2]) ziet er

[1]) EITEL, *Handbook of Chinese Buddhism*, s. v. *Ullambana*, p. 185.

[2]) DE GROOT, *Fêtes annuelles à Emoui*, pp. 414 sqq.

den Chineeschen voorvaderdienst in, waarop de vreemde ideeën zijn geënt. In China, zegt hij (p. 419), zijn deze doodenoffers der zevende maand verdeeld in drie groepen: 1e. de opening der hel in 't begin der maand, wanneer de zielen allen de hel mogen verlaten om zich een maand lang te verlustigen aan de overal voor hen gereedgezette spijzen; 2^{e}. het groote offer, eigenlijk op den 15^{en}, maar in werkelijkheid op een voor elke straat of wijk verschillenden dag; 3^{e}. het sluiten der hel, op den laatsten dag der maand. Op den avond van den laatsten dag der vorige maand zet men aan de deuren tafels met eetwaren, men steekt wierookstokjes aan, zet brandende kaarsen op de tafels om de geesten bij te lichten, verbrandt papieren geld om hen te verrijken en papieren kleederen om hen te kleeden. Elken nacht steekt men vóór de deuren vierkante lantarens aan, om den dwalenden zielen tot bakens te dienen. Men zie verder de beschrijving van 't groote offer (p. 422), en 't sluiten der hel. Tot zoover *China*; wat *Japan* betreft, daar is het feest beperkt tot den tijd van den 13^{en} tot den 15^{en} van de 7de maand (op 't land, waar men daarvoor nog naar den ouden, Chineeschen kalender rekent, van 13—15 Augustus). Op den avond van den 13^{en} stookt men een vuurtje vóór de huisdeur, om de komende geesten bij te lichten, alsook bij hun heengaan op den avond van den 15^{en}; wierookpoeder wordt in 't vuur gestrooid, en spijsoffers (na 't feest in matten gewikkeld en in een rivier geworpen) worden gebracht op een speciaal daarvoor binnenskamers opgericht altaar, waarvoor een priester missen leest. Van te voren zijn de graven der dooden door de verwanten gereinigd en met bloemen versierd; lantarens, aan een daarvoor op 't graf geplaatst paaltje gehangen, dienen den dooden tot geleide. Ook in de tempels lezen de priesters missen (ook voor de dooden zonder familie), en komen de verwanten hunne wierookstokjes ontsteken, wat zij ook doen op de graven. Men gebruikt gedurende die

dagen slechts vastenspijzen (rijstkoeken, groente etc.) [1]).

Behalve deze algemeene feesten zijn er nog vele van elke secte afzonderlijk, nl. gedenkdagen van 't sterven der verschillende stichters, als bv. van DARUMA (BODHIDHARMA), Zen-secte), SHINRAN (Shin-secte), NICHIREN (feest te *Ikegami* op 12 en 13 October), etc. KÔBÔ DAISHI, de stichter der Shingon-secte, verheugt zich in algemeene vereering en deelname aan zijn feesten. Van de Bodhisattwa's is het *Kwannon*, wier feesten de meeste bezoekers trekken.

§ 5. Bidwielen. In Japan vindt men het uit Tibet welbekende bidwiel (*goshô-guruma*, d. i. „wiel van het toekomstige leven") alleen in verbinding met de *Tendai-* en de *Shingon*-secte, en vooral, in een houten pilaar bevestigd, bij beelden van *Jizô*, den Bodhisattwa die de zielen uit de hel verlost (vgl. § 3). Daarom wordt het ook *Jizô-guruma*, „Jizô-wiel", genoemd. Het verschilt ook in zooverre van het Tibetaansche bidwiel, dat er vaak geen gebeden in zijn vervat, maar dat degene die het draait een gebed tot Jizo richt, opdat deze den loop der *ingwa* (lett. „oorzaak en gevolg", vergelding van daden in een volgend bestaan) regelmatig latende voortwentelen als dit wiel, hem in de gelegenheid stelle van een zonde gezuiverd te worden of een wensch vervuld te zien. Doch men heeft ook bidwielen met de spreuk „*Namu Amida Butsu*", zooals bv. bij den beroemden Tendai-tempel Zenkôji te Nagano. Ook bij Ishiyama-dera, bij 't Biwa-meer, hangen twee bidwielen voor het altaar van Kwannon.

§ 6. Amuletten. In de meeste tempels verkoopen de priesters afbeeldsels van de hoofdgodheid en andere amuletten ter afwering van booze invloeden, lastig gedierte, als ratten, muizen etc., voor verlichting van barensweeën, enz. In *Zenkôji*, den Tendai-tempel te Nagano, koopen de pelgrims zoogenaamde *kyô-katabira*,

---

[1]) Vgl. LANGE, in CHANTEPIE DE LA SAUSSAYE's *Lehrbuch der Religionsgeschichte*, 3e Aufl., pp. 137 sq.

„sûtra-hemden", waarin zij na hun dood gekleed worden, en *kechi-myaku*, amuletten die den doode in de hand gegeven worden ter bescherming in het hiernamaals. Het geloof in de magische kracht der amuletten is algemeen, en alle geloovigen dragen er bij zich, bewaren ze thuis, en plakken ze op de pijlers hunner woningen. Het magische element is zeer sterk ontwikkeld in 't Noordelijk Buddhisme, getuige de vele tooverformules (*tantras*, *mantras* en *dhâranî*) en mystieke vingerverdraaiingen (*mudrâs*), voornamelijk ingevoerd door de *Yoga*-school (vgl. SPEYER, l.l. pp. 40 sq.).

§ 7. Pelgrims. Het zeer groote aantal pelgrims, dat jaarlijks de Buddhistische tempels bezoekt, getuigt van de macht en het aanzien waarin de leer zich nog steeds bij het Japansche volk verheugt. Groote afstanden worden afgelegd en steile bergen worden beklommen, om zich de bescherming van Buddhas, Bodhisattwas en goden te verwerven. Voor hen die niet in staat zijn de groote reis naar de beroemde hoofdtempels te ondernemen, zijn er in alle deelen des lands heiligdommen die de plaats daarvan vervangen (*utsushi*, „copieën", of *debari*, „filialen"). Zoo bloeit de uitheemsche leer, in Japan niet als in China gedwarsboomd door zulk een fellen vijand van heterodoxie als het Confucianisme, na vele eeuwen nog welig voort.